

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Vaša na vse leto..... \$5.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York solo leto..... 6.00
Za inosemstvo celo leto.... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.

75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 146. — ŠTEV. 146.

NEW YORK, TUESDAY, JUNE 22, 1920. — TOREK, 22. JUNIJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

ŽELJE PREDSEDNIKA GLEDE PLATFORME

ŽELJE PREDSEDNIKA GLEDE TOČK, KATERE NAJ BI SE STAVILO V DEMOKRATIČNI PROGRAM, JE ODNESEL SENATOR GLASS V SAN FRANCISCO. — MOKRAČI BODO NAJBREŽE ZMACALI. — IZJAVA McADDO-A.

Chicago, Ill., 21. aprila. — Zvezni senator Carter Glass iz Virginije, ki ima baje pri sebi klavzule, katere hoče imeti predsednik teletene v program demokratične stranke, je potoval včeraj skozi Chicago na poti v San Francisco. Prejšnji zakladniški tajnik se je nahajal v spremstvu pomožnega zakladniškega tajnika Shouse.

Senator Glass je objavljal malo pred svojim potovanjem iz Washingtona, da je mel konferenco s predsednikom, ki je trajala štiriindeset minut. Na konvenciji bo predstavitelj predsednika, v kolikor pridejo v poštev posamezne točke programa.

Želje predsednika glede platforme se tičejo v glavnem mirovne pogodbe. Oboja vsako izpremembo z ozirom na mirovno pogodbo.

Washington, D. C., 21. junija. — Naziranje, da razmislija predsednik Wilson o tretjem terminu, je bilo potrjeno vsled nekega nadaljnega dejstva. Izvedelo se je, da se je dal predsednik v nedeljo v svoji delavni sobi večkrat fotografirati in da se je mudil fotograf pri njem cele pol ure. Domneva se, da je namen novih fotografij popraviti v splošni javnosti naziranje, katero ima glede zdravstvenega stanja predsednika in fotografije naj bi služile kot opora za ugodna poročila glede njegovega zdravstvenega stanja, ki so bila pred kratkim objavljena. Izvedelo se je tudi, da bo šel predsednik to poletje najbrž tudi na počitnice.

San Francisco, Cal., 21. junija. — Vsa znamenja kažejo, da bodo imeli v komiteju za program suhači večino, da pa bodo razpolagali nekrači v konvenciji sami s približno isto močjo kot pa suhači. Nekateri opazovalci pravijo, da so izgledi za mokrače precej povoljni.

Chicago, Ill., 21. junija. — Trdno stališče, katero bo demokratični narodni predsednik Homer Cummings zavzel na konvenciji, da se odobri politiko Wilsona, je v krogih demokratov zelo oslabilo upanja na končno zmago. Nadalje se glasi, da je na voditelje stranke zelo uplivala odpoved McAdoo-ja, ki si ne mogel sprizniti s politiko glavnih demokratičnih voditeljev.

Politični izvedenci se še vedno pečajo z izjavo McAdoo-ja. Najti je ljudi, ki ne morejo verjeti, da se je zet predsednika v resnici odpovedal kandidaturi. Pravijo, da je to le bluf in da vodi McAdoo tajno kampanjo za svojo nominacijo.

USTAJA NA IRSKEM

V Londonderry je prišlo do velikih izgrediv, tekom katerih je bilo ubitih veliko število ljudi.

Londonderry, Irska, 21. junija. — Kravali so danes zjutraj nanovo izbruhnili in imeli za posledico, da je bila ena oseba smrtno ranjena, dve nadaljni pa resno poškodovani. Skoro neprestano je bilo čuti streljanje iz pušk in revolverjev. Ker so se ljudje bali iti na ceste, da dospojo do svojih delavnih prostorov, je bilo trgovsko in industrijalno življenje skoro popolnoma prekinjeno.

London, Anglija, 21. junija. — Razmere državljanske vojne so prevladovali v Londonderry in okolici so bile brez moči, kot se glasi v nekem poročilu iz Londonderry na Exchange Telegraph. Soglasno z isto brzojavko je bilo pri ostanjih jutranjih kravalih ubitih zopet dosti ljudi.

Streljanje se vzdržuje z veliko usrajnostjo. Vse prodajalne so zaprte in pismoščino ne morejo prenašati pošte drugače, razven če preneha vojaštvo s streljanjem v kakem gotovem delu mesta, nakar se prične streljanje v kakem drugem mestnem delu.

BRIVEC — ANARHIST.

Los Angeles, California, 20. junija. — Zvezni uradniki so včeraj tukaj aretirali briveca Alfonza Cordova na prošnjo newyorških oblasti. Pravijo, da so našli uradniki pri jetniku nabiralno polo za fond, s katerim naj bi se pospeševalo anarhistično revolucijo.

25,000 ŽIDOV JE POMRLO VSLED TIPUSA.

Variava, Poljska, 20. junija. — Tekom zadnjih šestih tednov je umrlo v mestu Kijev in okolici 25 tisoč židov za tifusom.

To poročilo je izdal načelnik židovske bolnišnice v Kijevu.

ORKI SMEJO VODITI VOJNO PROTI TURKOM.

Boulogne, Francija, 21. junija. — Konferenca v Hythe je včeraj sklenila, da pusti Grški prosto roko v njenih vojaških operacijah proti Turčiji. — kot pravijo poročila, ki so dospela danes semkaj. Ministrski predsedniki in njihovi svetovalci so prišli do prepričanja, da je ta sklep potreben vspricho dejstva, da je doseglo nacionalistično gibanje Dardanele in da se nahajajo nacionalistične čete Muštafa Kemala tik pred Carigradom, vsled česar je postal položaj skrajno resen ter je treba strogih odredb, da se enkrat za vselej napravi konec počenjanju nacionalistov.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjem, po ozemlju, ki je zasedeno po italjanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljate italjanskih lir po sledečih cenah:

50 lir	\$ 3.70
100 lir	\$ 7.00
300 lir	\$19.50
500 lir	\$31.25
1000 lir	\$62.50

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.

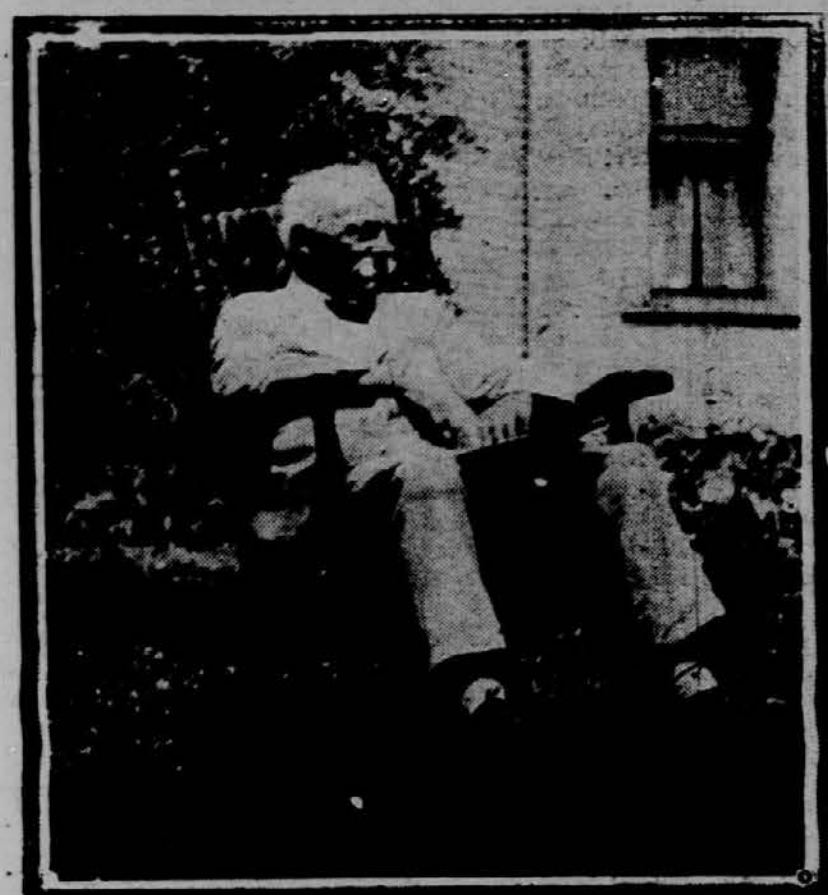
Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dospe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali pa New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser,

82 Cortlandt St., New York N. Y.

Vstanovljena leta 1893.

Oče republikanskega predsedniškega kandidata Hardinga.

NAJVIŠJI SVET SE POSVETUJE

Francozi, Angleži in drugi. Vprašanje odškodnine. — Združene države in finančno vprašanje.

Boulogne, Francija, 21. junija. — Ministrska predsednika Lloyd George in Miliard sta se danes v spremstvu maršala Focha ter francoskega finančnega ministra dospela semkaj s posebnim parnikom iz Folkestone. V njih družbi se je nahajal tudi grški ministrski predsednik Venizelos. Prihod obeh ministrskih predsednikov je izpolnil delegacije, ki se bodo vdeležile danes in jutri posvetovanj. Zastopniki Italije in Belgije so dospeli semkaj že tekom noči.

Delegate so spravili takoj po njihovi dohodu v hotele kjer so začeli pripravljati stanovanja in v enem teh hotelov so imeli po obedi kratko posvetovanje.

Venizelos se bo vdeležil le, onih sedem konferenc na katerih se bo razpravljalo o armenskih in turških vprašanjih.

London, Anglija, 21. junija. — Z ozirom na posvetovanja, tika-joča se odškodnine, ki so se vršila med ministrskimi predsedniki koma Lloyd George in Miliardom v Hythe, se glasi, da se v londonskem Times, da prejšnjega dogovora glede plačevanja odškodnine od strani Nemčije, ne more obdržati, ker Združene države ne morejo sprejeti tozadevnega predloga. Zastopniki angleške finance so se izjavili, da jim je nemogoče ustrajati pri prejšnjem dogovoru, ker bi morala Anglija nositi glavni del bremenov svojih dolgov v Združenih državah.

Na drugi strani pa je bil sklenjen dogovor, da se pozove Nemčijo na plačevanje odškodnine v obliki letnih odplačil, ki naj bi soglasna s plačilno zmoglostjo Nemčije in katera bi bilo mogoče podaljšati.

NA KAJZERJA NI BIL IZVRŠEN ATENTAT.

Doorn, Holandska, 20. junija. — Tukaj se vzdržuje vest, da je bil vpriporjen v sredo popoldne atentat na prejšnjega nemškega kaiserja. Kot je bilo rečeno, si je neki človek, ki se je izdal najprej za Belgijca, a je bil v resnici Nemec, pridobil z napačno izkaznico vstop v grad ter skušal vpriporiti atentat na življenje prejšnjega kaiserja.

Privatni tajnik prejšnjega kaiserja pa je danes nastopil proti tem govoricam ter izjavil, da so popolnoma in trte izvirne.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA SE NEPRESTANO ŠIRI

Skladiščni delavci v New Haven zaštrajkali. — Število štrajkarjev v New Jersey narašča.

New Haven, Conn., 21. junija. — Skladišni delavci New York, New Haven in Hartford železniške proge so zaštrajkali.

Proti večeru je izdala železniška uprava embargo na vse blago, ki se ima odposlati iz New Haven. Nadalje je izjavila, da ne ve, koliko ljudi pravzaprav štrajka, ve pa, da ne bo potniški promet pri tem prav nič trpel.

Camden, N. J., 21. junija. — Število delavstva, ki se čisto nič ne briga za štrajkarsko odredbo v železniški postavi, ne prestando narašča.

Zastavkali so skoraj vsi uslužbeni tovarnih vlakov v zapadnem delu dežele.

Družbe so naprosile predsednika Wilsona za posredovanje ter zahtevajo strogo kazen za vse štrajkarje.

Philadelphia, Pa., 21. junija. — Včeraj se je tukaj pridružilo štrajkarjem nadaljnjih 5000 železničarjev. Veliko stvari že sedaj ni mogoče dobiti v prodajalnah. Cena mesu je jako narasla.

Štrajkarji pravijo, da njihovo gibanje ni naperjeno proti železničarjem, pač pa proti železniški delavski oblasti.

JOHNSON JE ODPOTOVAL DOMOV.

Chicago, Ill., 20. junija. — Danes je odpotoval v Californijo senator Johnson, ki je do zadnjega trenutka upal, da bo izvoljen kot republikanski kandidat za prihodnje predsedniške volitve. Značilno je, da se je vozil v istem vaku kot se je vozila newyorška demokratska delegacija.

Nekemu časnikaarskeni poročevalcu je rekel:

— Ko bom par tednov v Californiji, bom začel govoriti o politiki, danes pa nimam ničesar povedati.

MEZOPOTAMIJA BO POSTALA KRALJEVINA.

London, Anglija, 21. junija. — Tukajšnje časopisje poroča, da je kabinet sklenil izpremeniti Mezopotamijo v kraljevino. Angleška posadka se bo po preteku štirih let umaknila iz te dežele.

Kdo bo kralj, zaenkrat še ni znano.

BOJ PROTI "RDEČIM" V CHICAGO

Dva človeka sta bila ubita v boju proti "rdečim" v Chicagu. — "Veliki Abesinec" zažgal amer. zastavo

Chicago, Ill., 21. junija. — Tekom kravala v črnem mestnem delu sta bila včeraj zvečer ubita dva bela in večje število drugih je bilo ranjenih. Ne gre pri tem za ponovitev plemenskih bojev kot je izprva domnevala policija, temveč za zaroto radikalnih agitatorjev. V zvezi s tem išče policija nekega belega, po imenu Jonah in dva črne, kojih starejši nosi priimek "Veliki Abesinec".

Streljanje se je pričelo, ko je hotel neki črni policist aretirati "velikega Abesinec", potem ko je slednji zažgal neko ameriško zastavo ter se pripravil zažgati tudi drugo. Voditelj črnecev je pogral štiri krogelje v truplo policista, nakar se je pričelo splošno streljanje. V onem trenutku je prihitelo pet mornarjev, ki so se mudili na dopustu, policistu na pomoč.

Neki agitator ter veliki voditelj črnecev sta korakala na čelu parade nakako 700 črnecev po zaključitvi zborovanja, na katerem se je obsodilo ameriško vlado ter pričelo z gibanjem, da se črne povrnejo v Abesinijo ter prevzamejo tam vlado.

Po tem zborovanju je razvil veliki Abesinec naenkrat ameriško zastavo, prepojeno s petrolejem, ter jo prižgal. Zastava je seveda takoj zgorela. Drugi črnei, ki so bili priča tega dogodka ter žaljenja narodne zastave, so takoj obvestili nekega črnega policista, ki je skušal aretirati Abesinec. Policist je bil sprejet s celo ploho krogelj ter se je zgrudil na tla.

Ubijte je bil en mornar, ki je prihitel policistu na pomoč ter neki prodajalec smodk.

Zastopniki črnecev so izjavili, da ni agitacija za povratek v Abesinijo črnski produkt, temveč posledica boljševiske agitacije med črnei.

TRETJI SLUČAJ BUBONSKKE KUGE V AMERIKI.

Pensacola, Florida, 20. junija. — V tem mestu so razkrili včeraj tretji slučaj bubonske kuge in žrtve je neki zamorec. Državne zdravstvene oblasti sodelujejo z zveznimi in krajevnimi zdravstvenimi uradniki, da preprečijo nadaljnjo razširjenost kuge.

JAPONSKA V SIBIRIJI.

Honolulu, Havaj, 19. junija. — V kablogramu iz Tokia se glasi, da je japonski vojni urad objavil sklep vlade poslati avče čete v Nikolajevsk v Sibiriji. V tem mestu so v zadnji zimi boljševiski ubili večje število japonskih vojakov.

RADODARNA ŠTORKIJA.

Štorklja je obiskala dom Morisa Černova v Brooklynu ter mu pustila trojčke in sicer dve deklici ter enega fanta. Štorklja je bila že vtretjič pri njih. Pri svojih prvih dveh obiskih je pustila dva para dvojčkov.

Mati in otroci so vsi zdravi.

BRZI PARNIK "REGINA" (Lloyd Sabando proga)

odpluje v Genovo dne 17. julija. Cena do Trsta vitezvi vojni davek \$98.50.

do Ljubljane vitezvi vojni davek \$98.50.

Kdor koli s tem parnikom odhaja in hoče potovati, naj nam takoj piše na tozadevno pošto.

Tvrdba Frank Sakser

NEMŠKI KABINET JE PRIČEL ZAVZEMATI OBLIKO

LJUDSKA STRANKA SE JE UDALA V TO, DA STOJI NA STRANI REPUBLIKE IN DA NE VODI NIKAKE MONARHISTIČNE PROPAGANDE. — NOVO VLADO BODO PODPIRALI VSI, A SE PRIZNAVA, DA JE SLABA.

Poroča George Henwick.

Berlin, Nemčija, 20. junija. — Po devet dni trajajočih posvetovanjih in konferencah je videti, da se je spravilo v življenje novo konstelacijo nemške vlade. Kot je bilo v zadnjih par dneh razvidno, bo obstajala iz centra nemške ljudske stranke ter demokratov. Nova vlada bo podrejena gospodu Fehrenbachu, predsedniku zaurle Narodne skupščine, ki bo kancler.

Koalicija šteje 175 glasov v hiši, ki ima 466 glasov ter nima vsled tega čiste večine, a tudi nobena druga politična zveza je nima. Brez dvoma bo od pričetka deležna podpore večinskih socijalistov in konservativcev, da bo imela vlada toliko avtoritete kot mogoče v času konference v Spa. Jutri bo sestavljen konečni program in Fehrenbach bo imenovan kanclerjem. Prišlo se bo delo sestave novega ministrstva in slednje bo stopilo pred državni zbor na njegove prve sestaki v četrtek.

Konečna težkoča, katero je bilo treba premagati pri ustvarjanju novega bloka, je bilo stališče ljudske stranke proti vprašanju monarhije, za katero se je večina te stranke izrazila ob času volitev. Demokrati bi se ne zadovoljili z izjavo, da bi ministri lahko služili v republikanski vladi ter bili obenem tudi monarhisti. Demokrati so zahtevali nekaj bolj določnega in končno je ljudska stranka izjavila, da bo verna republikanski ustavi in da ne bo vodila nikake monarhistične propagande v vladi ali v vrstah koalicijskih strank.

Berlinski listi so očividno sili celega posla ustvarjanja kabine- ta in komentarji so vsled tega sorazmerno nezanimivi. Demokratični listi kot Berliner Tageblatt in Vossische Zeitung, so zadovoljni. Vorwaerts dolži neodvisne socijaliste, da so s svojim stališče dosegli le toliko, da je bila mogoča le buržuazjska vlada. Frankfurter Zeitung izjavlja, da so socijalni demokrati uničili edino možno koalicio in da je nadomestilo za to zela nesrečno. List dvomi, da bi mogla taka vlada dolgo obstajati ter je mnenja, da bo še povečala, mesto da bi izcelila rane Nemčije.

Dežela v splošnem se ne zanima za kabinet. Poleti so življenjski pogoji v splošnem veliko boljši in taka vlada bo lahko živela do pričetka zime, ko se bodo zopet pojavili resni problemi ter bo narod posvetil več svoje pozornosti politiki. Da pa bi se tako vlado dolgo trpelo, je brez dvoma.

Fehrenbach, ki bo kancler, je star 68 let ter mogoče najboljši znan kot predsednik Narodne skupščine, kateri urad je upravljal v splošno zadovoljstvo. Rojen je bil v Wellson, majhni vasi v Črnem lesu in potem ki je dovršil svoje študije kot katoliški duhovnik, je predsedal ter postal odvetnik. Njegov profesionalni napredek je bil hiter in potem ko je igral važno vlogo v badenski politiki, je bil izvoljen v nemški državni zbor leta 1903. Postal je član katoliškega centra ter eden pomagajev Erzbergerja.

Čeprav izvrsten govornik, obdarjen s humorjem, se je pečal v glavnem z delom v komitejih. On je mož odlično sebnosti ter ga amatrjo vsi za primernega moža, z izjemo skrajnih ekstremistov. Prišel na površje tekom Zabern afere, ko ga je poslal centum v boj proti Bethmann-Hollwitu. Imel je tako oster govor proti militarizmu Zabern tippa, da se ga pozneje pogosto poslani na pozornico, kadar je bilo treba kakega posebnega ostrega govora. On je odločen zagovornik pošene izvedbe mirovne pogodbe od strani Nemčije.

Berlin, Nemčija, 20. junija. — Predsednik Ebert preti z akcijo proti Deutsche Tageszeitung, ker je ugotovila, da je bil navzoč pri nekem obedu v palači doktorja Helphanda, komunističnega propagatorja, ki se polnuže imena "Parvus". Ta palača se nahaja obdana od krasnega parka, na otoku Schwanewerder v Wannsee, med Berlinom in Potsdamom.

Danes popoldne pa je Tageszeitung objavila ugotovilo, da predsednik Ebert ni bila navzoč v palači dr. Helphanda ob tej priliki in da se ni vdeležil dotične pojedine. (Od kedaj pa imajo komunisti palače? To je vprašanje, katero bo treba na vsak način rešiti. Menda so taki salonski komunisti kot jih je najti mnogo v Ameriki, posebno pa med visoko gospodo v New Yorku in drugih ameriških vlemestih.)

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premožnim ttrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljate se zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Včeraj smo računali za pošiljate jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron	\$ 4.25	1000 kron	\$ 14.00
400 kron	\$ 5.70	5000 kron	\$ 70.00
500 kron	\$ 7.10	10000 kron	\$ 140.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dospe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser,

82 Cortlandt St., New York N. Y.

Vstanovljena leta 1893.

Čudni običaji Eskimov na Dromade otoku.

Na Diomed otoku v Beringovi ožini ubije človek očeta svoje žene, kadar je postal tako star, da ni nobene koristi za samega sebe ali za obdobje in duha morskoga kita se smatra za edino silo, ki je vsemogča. Tako pravi Arthur Eide, ki je bil tamkaj skozi tri leta kot vladni agent in učitelj in ki se je vrnil sedaj v New York s povestmi o čudnih navadah in običajih onega naroda.

Mr. Eide je Norvežan po rojstvu. V svoji mladosti je bil mornar ter je potoval po vseh sedmih morjih. Ko je bil star nekoliko dvajset let, je govoril nekako pol dueata jezikov, a ni znal angleški. Ko pa je dospel v Ameriko, je kmalu videl prednosti, katere mu nudi ta dežela in v teku par let je dovršil neki college v Californiji.

Ko je bil še v šoli, se je Mr. Eide seznanil s "princesinjo" Kudlak, polnokrvno Eskimo žensko, katero je privedel v Združene države Sheldon Jackson, misijonar v Alaski. Eide se je poročil s to deklico. Od tedaj naprej sta oba posvetila svoje življenje vzgoji še primitivnih plemen na skrajnem severu ameriškega ozemlja.

Mr. Eide je bil nekaj časa v New Yorku, da pripravi vs potrebno za novo delo, katerega sta se lotila on in njegova žena, namreč ustanovitve bolnice ob Barrow Point v Alaski, kjer je živela njegova žena kot otrok.

— Prestavite moderne navade, običaje ter moderno moralo v deželo, ki je odrezana od tuje invazije s snegom in ledom skozi pretežni del leta, kjer so edini beli možje taki, ki so najmanj v stanju predstavljati plemo, je vse vpej kot lahka naloga, — je izjavil Mr. Eide.

— Moja žena in jaz sva odšla na Diomed otok leta 1915. Vlada Združenih držav je več kot enkrat skušala obdržati tam učitelja, a razmere so bile take, da je bilo več kot enoletno bivanje nemogoče. Človek ne more obstajati tam, če nima družine, ki mu nudi uteho.

— Diomed otok obsega približno eno kvadratno miljo. Beringova ožina je na dotičnem mestu široka nekako 42 milj. Na strani vidite Alasko, na drugi pa Sibirijo.

— Našli smo kolonijo od 75 do 100 ljudi, divjih in brez manir, ki so bili vse prej kot prijateljski razpoloženi napram vsem misijonarskim prizadevanjem (In prav so imeli.) To niso bili one vrste Eskimi, ki so prijateljsko razpoloženi napram tuji invaziji. Pozneje sem našel, da so bili to potomci družin, ki so se preselile na otok, da uidejo naukom članov belega plemena, katere so poslale tjakaj cerkve v družbi vlade, da spravijo te ljudi bližje morali in civilizaciji človeka, kateri pripadajo. Ko sem spoznal to, sem vedel, da smo bili vse prej kot dobrodošli obiskovalci.

— Njih stališče je bilo v gotovi meri utemeljeno. Preselitev na otok v Beringovi ožini jih ni popolnoma zavarovala vsakega stika z belimi ljudmi. Vsako leto, kadar se je stal led, so prihajale različne ladje k otoku in posadke teh ladij so bostajale iz ljudi, ki so spadali med odpadke belega plemena. Ti mornarji so prišli na otok ter vzemirjali domačine ter preganjali ženske. Morale niso imeli nobene. Tudi Eskimi na tem otoku nimajo morale, katero bi se priznalo kot tak v Združenih državah, a imajo vendar moralo, ki pomenja red v lastni hiši. Mornarji pa niso upoštevali ničesar in posledica tega je bila, da so pričeli smatrati Eskimi belega človeka za vandala najhujše vrste, katerega je treba nalagati, oslepariti ter ga ubiti ob prvi priliki, ki se mudi.

— Pozneje so seveda pričeli delati razliko med različnimi tipi belega človeka. Razdelili so jih v tri razrede. Prvi je obstajal iz mornarjev in te so zaničevali hujše kot psa. Drugi razred je obstajal iz trgovcev. Ta je bil že boljji, a je pripadal kasti, ki je stala pod Eskimi. Tretji razred pa je obstajal iz misijonarjev. Ker ne opravljajo misijonar deia s svojimi rokami in ker tudi Eskimi ni še nikdar zagrešil nobenega ročnega dela, je pričel smatrati misijonarja za sebi enakega.

— Eskimom pa je bilo treba precej časa za spoznanje da spada jaz in moja žena v tretji razred. Do prvega spopada je prišlo, ko sem jih prosil, naj mi prodajo čoln. To so odločno odklonili. Upali so, da bo na ta način naše bivanje na otoku kaj kratkega obstanaka, kajti brez čolna je človek kot pohabljenec brez bergelj. Oziral sem se po otoku naokrog ter spoznal, da ne morem dobiti niti enega kosa lesa. Poznal sem navado Eskimov, da pokopljejo svoje mrtve v zemljo, kar je njih last.

— Na enem koncu otoka so zgradili svoje vaško pokopališče. Ograjeno je bilo s kamenjem. Mrtvece so slatili do nagega ter izročili truplo vetrovom in viharjem ter igri ptic-roparie. Bil je to strašen prostor.

— Konečno se mi je posrečilo dobiti nekaj lesa, ki je služil kot zvanega čarovnika na otoku je bil temelj za čoln, katerega sem na la pripovedovati zlim duhovom, pravil. Domačini so bili trdno prepričani, da ne bo čoln za nič. — Zima od leta 1916—1917 je ter bili naravnost presenečeni, ko bila najbolj ostra kar so jih pomstva jaz in moja žena vprizorila niti na otoku. — Zli duhovi, — poskusno vožnjo s čolnom, ki se tako so pravili možki, — so se o-avetili radi nekega zločina, ki je bil izvršen. Bila je slaba lovška sezija in zaloge živil so skoro vsem lom, da spraviva nekaj reda, sa-nitacije in moralnosti v življenje. Nobena ladja ni mogla oditi na sibirsko obal. Če je kaka ladja vo-bilo vse prej kot moralno.

— To je bilo lažje reči kot pa zila skozi ožino, ni mogla priti v storiti. Treba se je bilo boriti proti bližini otoka. Ljudje so pričeli ti stoletni predsodkom, proti praznovanju, ki je v teku let pre-stano prosili hrane. Vsakdo se je je raslo kot pa pešalo. Teh ljudi se neprestano oziral proti zemlji ter ni moderna civilizacija niti dotak pričakoval ugodnega vetra, da rila. Živeli so na način kot so ži-poskusni svojo srečo v ledenem vo-veljavi severjani v onem času, ko so dovju.

— Čarovnik je neprestano bobnal in prepeval, a nič se ni pripetilo. v veri v dve vrsti duhov, zle in Konečno sem izvedel, da bodo vsi dobre. Ti dve vrsti duhov obvla-čarovniki na otoku skupno prepu-dujeta duha kita. Kadar so imeli vali ter bobnali na posvečenem dobri duhovi za nekaj časa kon-prostoru. Neki človek, katerega trolo v svojih rokah, je bil lov sem krstil, mi je sporečil to novi-dober in na otoku je bilo dosti eo. Vprašal sem ga, če bo šel tudi hrane. Kadar pa so prevladovali on prepevat. Rekel je, da bo šel in sh duhovi, se je Eskimo junaški jaz sem ga prosil, naj me vzame pripravil na dobo stradanja.

— Čudno je, da so porabljali rob otoka in akoci temán tunel večino svojega časa z molitvami na zbirališče. — Čarovniki so sedeli v sredi-zanimivega ter očitno logič-ni in krog njih, v več vrstah lju-a razlega. Dobri duhovi, — dje.

KOPAJOČE SE LEPOVICE UPORABLJAJO STARO KARO KOT KABINO.

Bobnjanje in kričanje je postajalo vedno bolj hrupno in konečno se mi je zdelo kot da se je pričel ta ropot ob pričetku sveta ter da ga ne bo konec do solnjega dne. Naenkrat pa je skočil glavni čarovnik pokonec ter se približal meni. Ustavil se je pred menoj te divje zakričal. Pokazal je napravo na mene, nato na pokopališče in konečno na morje. Skušal sem vstati ter oditi, a nisem mogel. Mišice so odpovedale svojo službo. Konečno je čarovnik prenehal kričati in jaz sem odšel.

— Ko sem prišel na prosti zrak, sem vprašal svojega vodnika, kaj mi je rekel čarovnik. Povedal mi je, da me je označil čarovnik kot edinega človeka na otoku, ki njanja zlo. Prosil je zle duhove, da naj se osvetijo nad menoj, če se že morajo osvetiti. Vse kaže, da niso otočani pozabili, da sem vzel jaz les s pokopališča, da napravim iz njega opore za svoj čoln in da sem nekaj časa pozneje odstranil nekaj skal na drugi strani otoka, da napravim igrišče za otroke. Eno glavnih praznovstev Eskimov je namreč, da puščajo skale ležati na mestu, kjer se nahajajo in da jih nikdar ne premaknejo.

— Potekel je teden, a veter je še vedno pihal z naglico šestdesetih milj na uro. Sneg je še vedno padal in kljub dejstvu, da se je raelje skrčilo na tretino, je bilo videti, da bo moralo celo prebivalstvo poginuti od glada, razven če bi vihar pojenjal.

— Izgledali so bili obupni in takrat so se otočani obrnili name. Vedeli so, da bodo prišle zaloge zame iz Nome, kakorhitro bo mogel dospeti prvi čoln. Skezi tri dni so hodili možki k meni ter mi priporočali v oskrbo svoje otroke v slučaju, da bi morali sami poginuti od glada. Jaz sem tu tudi v vsakem slučaju obljubil.

— Ljudje so se na sistematičen način pripravili na to, da umrejo od glada. Ničesar drugega ni preostalo za jesti kot kos mesa nekake dveh kvadratnih čevljev. Ljudje so se pripravljali, da odre-žito kože s svojih čolnov. Takoj se kožami naj bi prišli na vrsto psi. Za tem naj bi prišla smrt ter povratek k dobrim duhovom.

— Sklenil sem, da je bila tedaj moja prilika pokazati, kaj vse premore vera belega človeka. Skil cel sem skupaj sestanev vseh glavarjev. Povedal sem jim, da so molili in da niso dosegli ničesar. Povedal sem jim tudi, da bom poklical zanje pomoč od belega Boda pod pogojem, da bodo vsi ljudje prišli ter molili z menoj. To so sprva odklonili. Niso mogli zapustiti bogov svojih očetov. Balo so se jih celo volj kot pa so se bali stradanja. Konečno pa so jih kri-ki njih otrok pripravili do tega, da so se udali.

— Neke nedelje jutraj so se zbrali možje v šolski hiši. Bilo je ob poldvanajstih. Od tedaj naprej pa do pol treh sem govoril z njimi ter jim pripovedoval o potrebi vere. Povedal sem jim, da ne bodo deležni pomoči, dokler ne vrjamejo, da bodo deležni pomoči. Pripravil sem jih da tega, da so poklekli in molili s skupaj dočim je divjal vihar blazni na gletop ter slepil oči vsakega, ki si je zamislil osreti se proti vetru.

— To je bil že tretji mesec viharja. Možje so odšli domov ter čakali, da vidijo ladjo, kaj more opraviti Bog belega moža. Ničesar se ni zgodilo oni dan. Vihar je divjal s polno silo in brez koristi: bilo iti ven ter skušati ujeti kako stvar.

— Tudi v ponedeljek zjutraj ni bilo opaziti nobene izpremembe in ljudje so se pričeli čudno ozirati vame. Rekel sem jim, da bom zapustil otok in da ne bom nikdar več skušal govoriti z njimi o tujem Bogu, če ne bodo moje prošnje uslišane. V torek zjutraj pa je vihar pojenjal. Skozi okno sem lahko videl dolge vrste mož, ki so lovili ribe v zamrznjeni vodi ter odšli še dalje, da love morske pse. Oni dan so se vrnili domov s polnim plenom. Naslednjega dne so zopet odšli. Pričenši s tednom, ko sem molil z njimi ter do koneca junja so ujeli 500 morskih psov, tri kite, dva polarna medveda in 125 mrožov. Še nikdar ni bilo take izobilice hrane.

— Primeren konec te povesti bi bil izjaviti, da so se ljudje izpreobrili k moderni veri in moder-ni morali. To bi bil konec izmišljene storijske, a ne resnične. Prav nič se niso brigali za mojo molitev. Rekli so, da bi vihar pojenjal, če bi molili z menoj ali ne. (Prav so imeli.) To je mogoče res ali pa tudi ne.

— Pobijanje vseh teh živali je otvorilo dobo slovesnosti kot se niso vršile še nikdar preje na tem otoku. Slavilo se je duhove kitov, medvedov, morskih psov in mrožev. Čarovniki so razbijali na svoje instrumente ter peli slavo-speve dobrim duhovom.

— Stališče otočanov proti meni je ostalo isto kot je bilo preje. Bili so veseli, če sem jim mogel kaj ponuditi iz svojih zalog, a v drugem niso radi videli, da bi se vmešaval v njih zadeve. Združene države niso pomenile zanje ničesar drugega kot veliko zalogo, kjer more dobiti stvari oni, ki prosijo.

— Jaz hočem puško od Strica Sama. — Ali: — Povej Stricu Samu, da hočem nekaj tobaka. — To je bilo vse, kar so zahtevali ti ljudje od mene. Nikakega pojma nimajo o vladi, o postavi ali kontoli katerekoli vrste.

— Najbolj sem bil prepričan, ko sem izvedel, da posojajo možki svoje žene drug drugemu. Tozadevno obvestilo sem dobil povsem slučajno in sicer na isti način kot pripoveduje človek svojem sosedu, kako bo izpadla žetev tega leta. Neki možki je prišel k meni ter mi povedal, da ne ljubi Eskimi, ki je nameraval posoditi svoje ženo za nekaj časa. V odgovor na moje vprašanje za nadaljne informacije sem izvedel, da je navada na otoku, da si možje, ki so posebni prijatelji med seboj, izposojajo ženske in da so nato otroci, ki se porode iz teh zvez, skupna last. Na ta način naj bi se ohranilo trajno prijateljstvo.

— Moje trdno prepričanje je, da sem napravil konec temu običaju. Kljub temu pa moram izjaviti, da ne vem. Nikdar ne more biti prepričani o kaki stvari med temi ljudmi. Povedal sem močnim in zdravim možem na otoku, kaj pomeni zanje in njihov o-

troke, če se mešajo z bolnimi ali slabici.

Veliko občudovanje namreč gojijo do močnih mož. To jih je dovedlo do tega, da so obljubili, da se ne bodo nikdar več izpostavili riziku, da bi spravljali na svet bolehe otroke.

— Imajo pa še nadaljno navado, ki se mora zdeli strašna človeku v civiliziranih deželah. To je navada, da se pobije ostarele in bolne. Usmrčenje se izvrši na pronož dotičnega. Kadar postane kak možki tako star, da ne more iti več na lov ali se vdeleževati zabav, katere nudi življenje na otoku, gre k svojemu zetu ter ga prosi, naj ga pošlje k duhovom njegovih pradedov. Na izbiro ima tri načine usmrčenja. Lahko se pusti zadaviti, zabosti ali pa obe-siti. Kakih milejših načinov smrti ne poznajo.

— Je pa neki nadaljni moder-ni običaj, katerega ti Eskimi odobravajo ter zelo prosto izvajajo. To je ločitev zakona. Kadar koli so hoteli ljudje na otou nekaj, česar ni mogel storiti njih lastni čarovnik, so prišli k meni. Nekega jutra je prišla k meni stara ženska ter me vprašala, če lahko dovolim ločitev zakona. Rekel sem ji, da lahko, če bi razlogi za to zadostovali. Nato mi je povedala, da se je pred 25 leti poročila z nekim trgovcem, ki jo je nato zapustil, šel preko ožine ter vzel v Sibirijo novo ženo. Od časa do časa pa se je stari renegat vrnil ter se nastanil v hiši svoje žene, kot da se ni nič pripetilo.

— Meni se je zdelo proujna žen-ske povsem upravičena. Sklical sem nato sejo domačinov ter pro-sil žensko in njenega moža, naj prideta na sejo. Oba sta prišla. Razložil sem celi slučaj ter iz-javil zakon ločenim. Tedaj pa je vstala ona vsa razjarjena ter re-kla, da noče ločiti se od svojega moža, temveč da hoče, da se mož loči od one druge ženske.

— Nato je bila cela stvar predložena možu, ki je bil videti sporno-jabolko med obema ženskama. Priznal je, da ga prva žena ne-mika in da le stanuje pri njej, dokler se mudi na otoku, da pa je njegovo sree v Sibiriji. Prva žena je dobila ločitev zakona, a mož je odpotoval naslednjega dne v Sibirijo ter obljubil, da se ne bo nikdar več vrnil.

Razven teh navad je komaj naj-ti na otoku stvar, ki bi mogla za-nimati modernega človeka z izje-mno velikega odpora ljudi proti delu. Vsa znamenja kažejo, da se je pričelo I. W. W. gibanje tukaj na severu.

Da je vojska Poljske proti Rusiji — naroden samovar Poljske, pravi angleški general Thomson v listu "Daily Herald". Zelo slabo sodi o poljskih "uspehih" in pravi, da so le krav in žalosten dvotip, ki ne more imeti trajnega uspeha. Prej ali slej bodo Rusi s Poljaki obračunali. Ako dela poljska vlada vsled lastnih nagibov, prepustijo so svoji nudi; ako sta jo pa res Anglija in Francija na-hujskali, pa tega ne moremo do-voľj ostro obsojiti. Konečno bodo pa Poljaki tepeni kot Judenj, Denikin in Kolčak.

Demokratska stranka in svoboda.

Svobodomiselnih in demokratičnih ter-povrhu še socijalni so bili programi meščanskih strank na Slovenskem ob prevratu. Živio in živio so kričali prvaki v frakih in sukajah teh političnih strank tako, da je nas same že prevzelo nekakšno veselje in zadovoljnost, ker smo ustvarili svobodno domovino. In danes

V Belgradu smo dobili novo koncentracijsko vlado, ki nosi ra-čelu pečat reakcije in terorja. Proti in Korošce, ki sta sedaj kot mi-nistra in tudi že prej zastopala v tem pogledu najkonservativnejše stališče. Začasno narodno predstavništvo so sestavile stranke. Člo-vek bi mislil, da so stranke poslane v Belgrad najpametnejše ljudi, strokovnjake, ki cenijo politično, gospodarsko in socijalno moralo. Toda dogodki in to, da še sedaj nismo imeli volitev, nam dokazuje, da so ti narodni zastopniki neresni ljudje, ki izrabljajo našo be-račijo, ne spominjajo se pa na pravice naroda in na svojo dolžnost.

Sli so možje še dalje. Ob zadnji železniški stavki so prepo-vedali shode; od tega bo že mesec dni, a v Sloveniji, ki je zedež re-akcije, še danes niso preklekali to odredbo. Zapirali so ljudi, izdali so, še preden je prišlo do stavke, ferman, da se mora pozopreti vse ljudi, ki so aktivno delovali v delavskem gibanju socijalnodemokra-tičnem. In tisk! Konfiscirajo ti povsem strankarsko politične član-ke in vesti, zaradi katerih bi najpravičnejšega "terečjala" ne vzel vrag, če bi jih čital.

V Belgradu izdajajo meščanski republikanci list Republika. List prodajajo v Belgradu svobodno pred belgrajskim konakom in nihče se ne zmeni za to. V republikanski stranki sede bivši ministri, celo predsednik, a kaj za to, Srbi se ne brigajo za mišljenje svojih sa-državljancev. In pri nas v Sloveniji? Pri nas zapirajo ljudi, ki samo izrečejo besedo republika nekoliko živahno, in sicer jih zapira stranka, ki sama pravi, da je republikanska, ki je v svojih listih delala pred letom dni veliko reklamo za republikansko misel. Ta stranka je sedaj brutalno izdala svoj program in se hoče uveljaviti s tero-rizmom in z omejevanjem povsem naravnih pravic, ki jih niti Ki-tajci ne odrekajo sodržavljancem.

Kam to vodi? Pa kaj bi se vpraševali? Vsi ti dogodki, vsa ta politika nam dokazujejo, da je ljudstvo izročilo s tem, da je poobla-stilo meščanske stranke za ureditev države, oblast v roke svojim za-tiralcem, ki nimajo srca ne za pravico ne za svobodo.

Teh razmer narod ne bo prenašal. Vlada nima pravice omejevat svobodo, vlada nima nobene zakonite podlage, da preganja repu-blikance, vlada nima nibe zakonite pravice, da zaplenja strankar-sko politične članke in vesti. Temu mora biti konec!

Kako misli francoski poslanec Margaine o Jugoslovanih

V francoski zbornici je podal poslanec Margaine pismeno poročilo o zakonskem načrtu z ozirom na ratifikacijo sanit-germanske mirovne pogodbe. Med drugim o-menja tudi taljansko irredento, eno najvznejših vprašanj, ki jih je rešila mirovna konferenca, in pravi: Da so se prideli Italiji indii neitaljanski narodji, je delo mirovne konference, ki je smatra-la za potrebno, da se vzame onim narodom, ki so kalili mir, v bo-doe možnost znova napadati so-sedne narode. Nadalje pravi, da mora Francija gojiti napram Av-striji, Čeho-Slovaški in Jugosla-viji dobrohotno politiko, čeprav se lahko Jugoslavijo pusti v oza-dju. Na koncu svojega poročila prosi Margaine zbornico, naj po-trdi na podlagi teh nazorov mi-rovno pogodbo!

Zakaj stavkajo delavci?

Na Irskem je stavkalo pred kratkim 30.000 delavcev samo v interesu zaprtih delavcev. Prisili-li so vlado, ki je ravnala z zapr-timi kako rz navadnimi zločinci, da ie zaprtim priznala vse ugod-nosti političnih internirancev.

V Nemčiji je bila splošna stav-ka delavstva. Ustavil je delavec delo ter tako strl militaristično gi-banje, ki je ogrozilo republiko.

V Združenih državah Amerike je stavka železničarjev. Za-htevaajo reorganizacijo železnice. Nočejo, da bi te služile samo ka-pitalističnim trustom.

V Franciji je stavka železničar-jev, katerim se pridružijo tudi ru-darji. V oklieu objavlja "Združ-ni odbor: "Vse je vedno dražje, kljub temu nekateri brezmejno bogatijo. Novi davki obremenju-jejo reveža enako kakor bogati-za. Železnice, rudniki, veleindu-strija, vse služi bogatinom, da bo-gatijo še bolj na račun revežev. Vlada pa nima nobenega progra-ma, da bi to ustavila. Delavski razred pa ima svoj program: Že-lezničarji so postavili kot svojo prvo točko zahtev — socijalizaci-jo železnice. S tem izločijo vsak osebnostni interes, vsak egoizem, nji-hov boj služi le skupnosti.

Mednarodni kongres mirov-nih družb je nadaljeval svoje razpra-ve. Sprejet je bil sklep o valut-nih vprašanjih, v katerem se pri-zna svobodna trgovina in v kate-rem se zahteva ustanovitev med-narodne organizacije za obnovo oarmnih proizvajalnih in trgovin-skih razmer. Glavna naloga tej or-ganizaciji bi bila vzpostavitev mednarodne plačilne metode na podlagi zlate veljave in izdaje sve-tovnega posojila. Profesor Mo-riand (Ženeva) je potem poročal o demokratizaciji Lige narodov. Iliter sprejem držav v Ligo da je potreben. Pravica do vojne na-poveči naj se popolnoma odpravi.

Jugoslovani naj zasedejo Celovec

Kako živa želja je, da bi Celovec pripadel jug. državi in kako pravilno sa nekateri že lani spoznali, da je bodočnost Celovca za-jamčena samo v Jugoslaviji, ka-že razprava, ki se je te dni kon-čala v Celovcu. Hišni posestnik Eckhart je tožil deželnega svet-nika dr. Pflanzla, ker sta decem-bra 1918 kot člana odposlanstva za pogajanja z ljubljansko vlado prinesla iz Ljubljane vest, da je oduvetnik dr. Mueller, izjavil o Eckartu, da mu je izrazil željo, da naj bi goslovani zasedli Ce-lovec ter tam napravili red. Obto-žena sta bila oproščena, ker je bilo podano zastaranje in ker sta svojo izjavo podala v dobri veri. Seveda se je moral Eckhart pred strogimi sodniki v Celovcu silno previdno vesti ter je reduciral svojo izjavo na željo, da bi zased-le Celovec ententne čete.

Mednarodna zveza mirov-nih družb

Švicarska brzojavna agentura poroča: Na obnem zboru medna-rodne zveze mirovnih družb, ki se je sestel prvič po vojni, je bilo prisotnih 70 zastopnikov mirov-nih družb, med njimi tudi Nem-ške Avstrije. Dnevni red se je v glavnem bavil z novo ureditvijo odnošajev med državami, ki so se udeležile vojne in onimi, ki se je niso udeležile. V dopoldanski seji je predsednik mednarodnega mi-rovnega urada senator Lafontaine podrobno kritiziral organizaci-jo Lige narodov in je zahteval revizijo versailske pogodbe. Za-stopnik Norveške je zahteval, naj se vsi narodi priustijo Ligi na-rodov. Zagovarjal je demokratič-no organizacijo Lige in ustanovi-tev mednarodnega razsodišča.

Mednarodni kongres mirov-nih družb je nadaljeval svoje razpra-ve. Sprejet je bil sklep o valut-nih vprašanjih, v katerem se pri-zna svobodna trgovina in v kate-rem se zahteva ustanovitev med-narodne organizacije za obnovo oarmnih proizvajalnih in trgovin-skih razmer. Glavna naloga tej or-ganizaciji bi bila vzpostavitev mednarodne plačilne metode na podlagi zlate veljave in izdaje sve-tovnega posojila. Profesor Mo-riand (Ženeva) je potem poročal o demokratizaciji Lige narodov. Iliter sprejem držav v Ligo da je potreben. Pravica do vojne na-poveči naj se popolnoma odpravi.

Svetovno gibanje za povratak papeževih privilegijev.

Odredba papeža Benedikta, ki dovoljuje katoliškim vladarjem obiskati italijanskega kralja, predstavlja del načrta.

Poroča Arnold Prince.

Ali se bo Kvirinal odzval priateljaskim povabilom Vatikana ter vrnil papežu vsaj gotovo mero neodvisnosti, katero je užival papež prej?

Petdeset let je poteklo od časa, ko so italijanske vojske in civilne sile vzele Sveti stolici njeno zemljo ter posvetno oblast. Od onega časa naprej so živeli nasledniki sv. Petra v popolni izolaciji v papeški palači. Bila je to neke vrste "sijajna izolacija", ki je ugajala verskemu duhu ter lojalnosti onih, katerim akcija italijanskih oblasti ni bila všeč. Ta izolacija pa ni ugajala papežu samemu in njegovemu narodu.

Tekom pol stoletja je živel papež v veliki palači ter ni hotel priznati nadgospodstva italijanskega kralja in se tudi ni sklonil pred njim. Ostal je vladar po svojem lastnem pravu v omejenih mejah ozemlja, pridelnega mu ter ni hotel dati nikakih koncesij načelniku italijanske države. Razvnetega pa ni noben katoliški vladar vsled njegove prepovedi obiskal v Rimu italijanskega kralja.

Sedaj pa je papež razveljavil to prepoved. V času, ko celi svet preureja svoje razmere vsled vojne z Nemčijo, je iztegnil tudi papež svojo roko italijanskemu vladarju in spravo ter otvoril pot, če si slednji želi sporazuma.

Ali bo kralj Viktor Emanuel sprejel premirje ter potem dogovor ter medsebojnih koncesij napravil konec pol stoletja trajajočemu sporu? Ali pa bo mogoče z italijanskim parlamentom vred zavzel stališče, da ima papež vso neodvisnost ter vse privilegije, ki mu gredo in da mu ni mogoče dovoliti nikakih olajšanih razmer, v katerih živi sedaj?

Vsakdo, ki je bil v stiku z javnimi dogodki zadnjega časa ve, s kako silo se je pred kratkim skušalo po celem krščanskem svetu rešiti to vprašanje. Vsako podjetje, ki ima za namen napraviti konec jetništvu papeža kot načelnika katoliške cerkve, je seveda predvsem izraz posvečenosti za idealno stvar čustvovanja.

Povsem določeno gibanje, razširjeno po celem svetu, se je pričelo, da se napravi konec omejitvam, naloženim papežu in to je pozitivno dejstvo. Malo predno je bila sklicana mirovna konferenca v Versailles, so prišli številni najvišji katoliški prelati v Združene države ter razpravljali s svojimi katoliški tovariši v Ameriki o namenih in ciljih tega gibanja. V Parizu samem so zastopniki zavezanikov in drugih sil neprestano povdarjali potrebo, da se reši to vprašanje ter napravi konec dvomom.

Zakaj ni prišlo celo podjetje pred konferenco, je še dvomljivo, a nekega dne, ko bo spisana cela zgodovina postopanja v Parizu, bo brez dvoma zanimiv članek posvečen temu predmetu.

Če se je zgodilo tam kaj ali ne, gotova stvar je, da si katoliški želenke vrste nove uravnave in da jo smatrajo za potrebno.

Papež je sličen vsakemu drugemu suverenu ali vladarju. Zagovorniki najnovejšega gibanja pravijo, da ni brez neodvisnosti papež to, kar bi moral biti in da je njegovo stališče še bolj težavno, ker se mu zanikuje primerna finančna sredstva, da izvede svoje delo.

Ni namen tega članka navesti vse posameznosti dolgega in izvanrednega boja, ki je dovedel do sedanjih agitacije, a če hočemo razumeti celo vprašanje, moramo vedeti, kakšno je bilo stališče papeža predno so italijanske armade zavzele Rim in kakšno je bilo potem, ko je italijanski parlament vzel papežu posvetno oblast.

Če misli človek sedaj na papeža, misli na samotarskega duhovnika, ki živa naokrog po svoji veliki palači. Bil pa je nekoč čas, ko je bila njegova posvetna moč skoro prav tako obširna kot je bila njegova duševna avtoriteta in ko je bil največji papeški posestnik v Italiji.

Takrat seveda ni bil omejen na majhno ozemlje kot je sedaj ter je bil lahko gibal pravo močnokrog. Ozemlje, katero je lastoval, je bilo v njegovo roko in oblasti v celoti.

Izprid sodišča

Velika tatvina v skladišču državnih posestov v Medvodah.

V noči od 12. na 13. svečana letos je bilo vloženo na zvit način v zaklenjeno skladišče državnih posestov na postaji v Medvodah. Vlomileci — trije domačini: delavec Janez Kopač, sinova posestnika Janez in France Jarc so iz skladišča odnesli 15 vreč lanenega semena (894 kg) v vrednosti 7152 K, eno vrečo (53 kg) 212 K, sodček grafične hvarje (56 kg) 8544 K, sodček 356 K in 16 vreč 30 K, tako da je znašala skupna vrednost blaga 16.584 K. Jože Kopač, Janez in France Jarc odkrito priznavajo tatvino, zagovarjajo pa se, da so bili k temu po Jurčičih napeljavani. Obtožena brata Janez in Miha Jurčič, zanika sodčadelbo, zlasti, da bi nagovarjala omenjene k tatvini ter pristane na priznanju toliko, da sta se dala od omenjenih pregovoriti, da sta ukradeno laneno seme — 11 vreč — spravila v mlinu. Janez Jarc se zagovarja, da ga je Miha Jurčič opijanal in večkrat nagovarjal k tatvini semena. Jurčiča sta mu obljubila, da mu plačata za laneno seme 8 K za kg. Kopač mu je tožil, da ne more izhajati zaradi draginje, ker mora skrbeti za mater. Zasljevanje obtožencev je bilo zelo živahno, zlasti duševni vodja in šef te tatinske družbe Janez Jurčič se brani z vso silo žilavo zgovornostjo. Dramatičen je bil prizor proti koncu. Jože Kopač omeni: "Janez Jurčič je rekel, da plača za seme le 4000 K." Predsednik, dvorni svetnik Regally: "Janez Jurčič! Ali je to res?" — Janez Jurčič odločno: "Ni resnica". — Janez Jarc: "Najprej je Jurčič rekel, da plača 9 K za kilo, potem pa, da plača le 4 K, kar znaša približno 4000 K. Ko mu je da 1000 K, mu je rekel, da imam dobiti še 3000 K." — Janez Jurčič ogorčeno: "To ni res! 1020 K sem jim dal". Zanimiva je bila izpoved priče Slavka Šubice, postajenačelnika v Medvodah. Priča municijono in skoro klasično predava o vladu in poteku preiskave, kakor tudi o dramatičnih prizorih v Jurčičevem mlinu. Vlom je zapazil drugi dan ob 7 zjutraj. Ugotovil je škodo oziroma manjkajoče blago. Potem so začeli iskati sledove. Zasedli so v grmovju ob železnici 4 vreče semena. Pot je kazala nasproti Jurčičevemu mlinu. Odrejena je bila v mlinu hišne preiskave. Ko je orožnik Sušnik napovedal preiskavo, se je Jurčič čudil, rekoč: "Jaz nisem nikdar mislil, da se bo delal moji hiši tak škandal. Veste, da smo bogati in nimamo nobene potrebe, da bi jemali od kakih tatov." — Preiskava je bila brezuspešna. Na pustno nedeljo je vprašal pričo v Novljanovi gostilni Janez Jurčič: "Ali ste na sledi tatovom?" — Vzkljnil je potem priči: "Vi ste nam napravili največji škandal". Potem sta mu Jarc in Jurčič omenila: "Gospod načelnik! Tatovi se prav blizu vas!"

Pri drugi preiskavi, ko je bil aretiran Jarc, je Jurčič vzkljnil: "Gospod Šubice! Enkrat ste nam napravili škandal. Nadalnjih škandalov ne maram. Postopal bom sodnim potom." Jurčič je pokazal denarnico s 30.000 K rekoč: "Nimam potrebe, da bi jemal od tatov". Ko pridejo v hišo aretiranege Jarca, je Jurčič prebledel. Jarc mu je rekel: "Oheet je končana". Slednji se je Jurčič vdal. Slično izpove orožnik — narednik Sušnik. Na ugovor zagovornika dr. Furlana glede cen ukradenega blaga, zlasti barve in semena, je sodišče razpravo preložilo v svrhu izpolnitve dokazov.

Obtoženec Rafael Giolis jo je 26. maja dopoldne popihal iz justične palače. Napravil je ob ugodni priliki drzen skok ter arečno utekel. Doslej ga še ni so prijeli.

Ko prične predsednik — nadsvetnik Fran Vedernjak z razpravo, se je onesvestil porotnik Fran Burgar, posestnik iz Zgoranje Šiške. Razpravo so morali vsled tega prekiniti. Ker je sodnik odpravnik dr. Lajčak konstatiral porotnikovo talceno nezglednost in ker ni bil izločen 12. sodnik.

DOPIS.

Pittsburgh, Pa.

Razmere v tukajšnjem mestu so ravno take kot po drugih mestih. Draginja raste vsak dan kakor goše po dežju. Ali kljub temu se najdejo ljudje, da jim smrdi delo in da se nikakor ne morejo poprijeti posvetnega dela. Zato se je zbralo par tiskov in so si zamislili, da ustanovijo delničarsko podjetje in — sicer "American Amusement Theatre" (gledališče s premičnimi slikami). Začeli so prodajati delnice med našimi rojaki ter so jih za več tisoč dolarjev prodali v Pittsburghu in okolici, ker je bil vsak prepričan, da tako podjetje prinaša precej dobička. Akoravno so že štiri taka gledališča, katera so v resnici prinašala lepi dobiček, je odbor te kompanije kar naenkrat prenehal poslovati, ne da bi dal kaj delničarjem vedeti; tako je ožigal slovenske rojake v Pittsburghu in okolici za več tisočakov.

Ker pa je protipostavno ljudem na tak način odirati, vljudno vabim in prošim vse slovenske rojake v Pittsburghu in okolici, kateri imate delnice teh gledališč American Amusement Theatre, da se vdeležite seje, katera se vrši v nedeljo 27. junija ob 10. uri dopoldne v K. S. Domu na 57. cesti v Pittsburghu, da se ukrene vse potrebno, da se tem tiskem stopi na prste. Torej ako vam je kaj ležeče za vaše težko prihranjene denarje, vdeležite se seje in povejte še ostalim, ako v slučaju ne bi kdo čital tega dopisa. Ako pa vam ni nič ležeče za izgubljeni denar, pa ostanite doma in jim dajte priliko še nadalje cigantiti.

S pozdravom

Ivan Varoga.

Železna industrija avstrijske republike resno ogrožena!

V Jugoslaviji primanjkuje železa in vseh vrst železnih izdelkov v zelo visoki meri. Dan na dan prihajajo ljudje po železo, ki ga potrebujejo za popravo in nabavo gospodarskega orodja in gospodarskih poslopij. Vračajo se večinoma praznih rok. Trgovine so prazne, zaloge izčrpane. Naša severna sosedna, avstrijska republika, ki ma obsežno železno industrijo, pa stoji danes sama pred krizo. Ententa hoče dati vojni material avstrijske republike in svrhu izvedbe sant-germainске mirovne pogodbe pod kurateljo. To bo za železno obrt imelo velikanske posledice. Izmed 15 plavčev obratuje v Avstriji samo eden, 14 pa jih stoji. Jasno je, da en plavč niti daleko ne zadostuje za najnujnejše potrebščine avstrijske republike. Kje so pa še vse one obveznosti, ki so nastale iz kompenzacijskih pogodb do Čehoslovaške in Jugoslavije!! To malo količino železa in železnih izdelkov, ki so jih dobivali do sedaj iz Avstrije v jug. državo, je smatrati zvečine produktom iz starega

ni porotnik, so se morale porotne razprave preložiti.

Vlom v Ransingerjevo skladišče.

Porotna dvorana se je spreminila v pravi bazar, še na Vodnikovem trgu ni dobili tako raznovrstnega blaga. V dvorano so prinesli velikanski zaboj. Po mizah so razvrstili iz skladišča ukradene predmete. Na zatožni klopi sede Ivan Ankerst, 21-letni samski delavec, Julij Cerar, 18-letni samski slaščičar in 21-letni slaščičar Rafael Biolis. Ivan Ankerst in Julij Cerar sta 2. decembra lanskega leta napravila načrt za nočni vlom v Ransingerjevo skladišče. Načrt sta razodela tudi Rafaelu Giolisu, ki jima je obljubil shraniti ukradeno blago na svoj dom. Še isto noč sta Ankerst in Cerar izvršila vlom v Ransingerjevo skladišče, iz katerega sta odnesla 30 m blaga sive barve in več metrov podloge v skupni vrednosti 8215 K. Poleg tega sta odnesla zelo različne predmete, katera so bili shranili razni a. e. oficirji za časa splošnega pomanjkanja. Blago so našli potem na stanovanjih vseh treh obtožencev.

Obtoženci tatvino odkrite priker ni bil izločen 12. sodnik.

Železa in iz posvetnikov vojnega materiala. Vse potrebščine za železnice, tovarne in zidanje poslopij, mostov itd. so bile iz starega železa. Sedaj pa bo ententa vzela ves vojni material v Avstriji pod svoja očala. Iz Avstrije poročajo, da pride radi tega na tisoče delavcev ob kruh, železna obrt pa pada na zelo nizke odstotke — tako, da Avstrija niti svojim potrebom ne bo mogla zadostiti. Če obstoja nevarnost za avstrijsko republiko, ki ima toliko rudnikov in tako visoko razvito železno obrt, potem obstoja za nas še v veliko višji meri, ki smo navezani skoro izključno na uvoz železa.

Za ustanovitev svoje intelektualne v Jugoslaviji.

V Belgradu ustanovljajo zvezo intelektualcev. Predsednik odbora je vseučilišni profesor Jovan Cvijić.

Slavia,

glasilo čeških socialističnih reformistov (Modračkovev) je prenehalo izhajati vsled silnega podražanja tiskarskih potrebščin.

AFGANCI HOČEJO VPASTI V INDIJO.

London, Anglija, 19. junija. — Iz Moskve je dospel brezlično brzojavno poročilo, da se zbirajo Afganci na indijski meji v namenu, da napadejo Angleže v Indiji.

DEMobilizacija švice.

Bern, Švica, 19. junija. — Demobilizacija zadnjih oddelkov mejne straže je bila določena do konca meseca julija. — Sedaj se nahaja še približno dvatisoč mož na nemški in avstrijski meji.

Železnika zvezo Belgrad-Sarajevo-Split.

Velika angleška železnika družba je predložila ministrstvu sabračanja načrt za uspostavitve direktne železnice zveze med Belgradom, Sarajevom in Splitom. — Kakor se dozna iz podučnih krogov bo ta ponudba velike angleške družbe sprejeta. Velik pomen bi imela za našo prestolico direktna zveza z Jadranskim morjem, zato je pričakovati, da ministrski svet v eni svojih prihodnjih sej celo zadevo ugodno reši.

Rumunska se pogaja s Škodovi mi tovarnami za zgradbo

1000 novih lokomotiv in za popravilo 2000 poškodovanih. Rumunska rabi 4000 lokomotiv, ima jih pa le nekaj nad 1500. Dolžina prog Rumunske naša danes 14.000 km primeri s 3600 km pred vojsko.

Splošna tonika.

Nihče ne bo oporekal izjave, da je splošno zdravje odvisno največ od pravilne prehrane. Če je prehrana slaba, potlačena ali nezadostna, se razvijejo druge bolezni. Vsakdo izmed nas bi moral torej biti oprezen in gledati, da je prehrana redna.

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski balsam) je znanjšena tonika, ki je znana, da deluje najuspešneje. Ta balsam je splošni stimulant in je dokazal svojo vrednost v zdravljenju nepravilne, dispepsije, pomanjkanje telesa, navade zaspanja in splošno hira-jote stanje. Cena 85 centov in 4c davka. Naprodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS, IOWA

Rumunska se pogaja s Škodovi mi tovarnami za zgradbo

1000 novih lokomotiv in za popravilo 2000 poškodovanih. Rumunska rabi 4000 lokomotiv, ima jih pa le nekaj nad 1500. Dolžina prog Rumunske naša danes 14.000 km primeri s 3600 km pred vojsko.

Najstarejši in največji slov. dnevnik v Združ državah

"GLAS NARODA"

(Glasilo J. S. K. J.)

Novice iz vseh delov sveta, dopisi iz slovenskih naselbin, novice iz starega kraja, članki politični, gospodarski, izvirna poročila iz starega kraja, črtice, povesti, roman, šaljivo satirična kolona Peter Zgaga vsak dan razven nedelj in praznikov.

STANE:

Za vse leto	-	-	-	\$5.00
za pol leta	-	-	-	\$3.00
za mesto New York za vse leto	-	-	-	\$6.00

Najmodernejše vrejena

TISKARNA

Vabila, okrožnice, plakati, koverti, pisemski papir itd.

Točno in po najnižjih cenah.

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street, New York City.

Spomini.

Piše Karel M. p.d. Kranje, Podjergom.

Pred letom 1848. so bila po deželni sodišča, kjer so se opravljale vse sodnijske reči: pravde, tožbe, kupne in druge pogodbe itd. Vse te reči je imel v rokah flegar ali omtman, kakor so mu pravili. Eno tako pogodbo, ki jo je napravil flegar, imam še zdaj od mojega očeta, ki so kupili kajžo v N. za 120 goldinarjev, zemljišče, ki je spadalo h kajži, je obsegalo 300 sežnjev. Pogodba je pisana seveda v nemškem jeziku, in ker oče ni bil drugi tedaj še niso znali pisati, je napravil pod pogodbo križ flegar sam, pa je bila veljavna. V Celovec kmetu ni bilo treba hoditi, tam je bila samo deželna vlada; pač pa je zahajal v mesto, če je imel kaj naprodaj. Svojih izdelkov mu ni bilo težko prodati, čeprav ni znal nemški, ker Celovečani so tedaj še prav dobro znali tudi slovensko.

Med drugim je flegar od deželne imel tudi naročilo, da mora vsako leto poslati gotovo število fantov v Celovec, da jim tam oblečejo vojaško sukcnjo; vendar se pa flegar ni počel sam s tem poslom; imel je za to birača in ta zopet hlepec, da so lovili fante po vaseh. Kot pomagale so imeli birači in hlapci še velikega psa, ki jim je pomagal pri človeškem lovu. Če so prišli na kmet, takoj se je raznesla po vsej okolici vest, da lovi birači fante. "Birič gre!" ta klie je letel od hiše do hiše in ni bilo treba dvakrat reči: "Fantje, skrijte se!" Pred biračem niso bili varni fantje, ne podnevi, ne ponoči. V takih nevarnih časih fantje sploh niso poznali postelje, ležali so po skednjih, po utah, v hlevih, v gozdu, nekateri fantje so jo pa celo vlarili v gorovje k drvarjem, kjer so kuhali oglje. Včasih se je znašlo po 10 do 15 fantov pri kakem drvarju, ki je bil človek vajen samo samote. A tudi tukaj se fantje niso čuli dosti varne in vsako noč sta morala stati na straži dva fanta, da so mogli tovariši mirno spati. — Na enega teh biračev se še prav dobro spominjam, Feigt se je pisal. Med Gosposveto in Šmihelom stoji gostilna z lepim in velikim gospodarskim poslopjem in tukaj je neki fant Feigla zabodel z nožem, ko ga je ta hotel prijeti. Birič je bil takoj mrtev. Zapustil je tri otroke. Smilili so se mi reveži; vse sem dobro poznal, ker smo skupaj izgrali na trati.

Prišlo je leto 1848. Prva skrb vlade je bila, da napravi red. Nehale so flegarije in vsa sodništva so bila zdaj vpoklicana v Celovec. Leto 1850. in 1851. so bile volitve županov. Ob taki priliki je prišel vselej kak uradnik iz Celoveca. Drugi del volitve so je vršil v cerkvi, kjer je uradnik izvoljenemu županu in dvema občinskima svetovalcema narekoval prisego. Radovednega ljudstva ni manjkalo ob taki priložnosti. Leto 1860. sem tudi jaz bil priča take županske instalacije. Navadno je bila taka slovesnost napovedana ob nedeljah po popoldanski službi božji.

Leto 1850. smo dobili orožnike. To so bili pravcati velikani, zgolj izbrani vojaki, a zato jih je bilo le malo. Vseh šest orožnikov je bilo nastanjenih v Celovecu, na deželo so malokdaj prišli in kadar so šli, sta šla vselej po dva in dva. Kjer sta se prikazala, povsod je zavladal strah in janke in hlače so zbežale v hišo.

V tistih letih so se začeli tudi redni vojaški nabori. Fant je dobil poziv in moral se je temu pozivu odzvati. Ker je tisti še iz prejšnje dobe fantom strah v udih, je šel oče z njimi; tako se je izpolnilo staro prerokovanje, da bo oče peljal svojega sina k vojakom.

Dokler so bili v Celovecu uradniki, ki so bili domačini, kateri so znali tudi slovensko in tudi slovensko s kmetom občevali, je šlo in ljudstvo je bilo zadovoljno. Pa sčasoma so začeli prihajati v deželo tuji uradniki, ki niso znali našega jezika in so vrh tega še bili napolnjeni z nemškimi duhom. Tedaj so naši ljudje začeli čutiti, da se jim meri po dvojni meri. In spoznanje, se je ukoreninilo v ljudstvu, da smo Slovenci le uboga para.

Vsek fant je zdaj služil 8 let pri vojakih, 2 leti pa v rezervi; na dopust so ga malokdaj pustili.

Vendar pa je bilo bolje kakor pred letom 1848., ko so morali služiti 14 let. Hudo so trpeli oni, ki niso znali nemški. Da stariši olajšajo fantom vojaški stan, so jih začeli pošiljati na nemško stran služiti; to je tedaj nadomestovalo nemško šolo. Na žegnano v Gospodstvu se je kar trlo slovenskih in nemških kmetov; prvi, ki so ponujali fante v službo in drugi, ki so jih jemali v službo. — Vojašine oproščeni so bili samo tisti fantje, ki jih je namenil oče za naslednika v gospodarstvu.

Če slovenski fant ni našel v Nemcih kruha, pa je našel kot delavec; povsod se je lepo zasluzilo. Slovenski fantje so kopali železno rudo v Hüttenbergu, Hefu, Löllingu, St. Janzu na Mostiču, Freudenbergu, ali varili železo v Lipici, Prevaljah, Borovljah in Bistrici, kopali so svinčeno rudo na Obirju. Zelo živahno je bilo tedaj v fužinah v Podrožici. Delavci so bili tedaj gospodje, a tudi kmetom ni predla slaba. L. 1851. in 1852. je imelo žito prav lepo ceno: ajda in turščica sta se prodajali mernik po 7 do 8 gld., rž 8 do 10 gld., pšenica 10 do 12 gld. Tako visoke žitne cene so napotile kmetu, da je začel trebiti svoje gozdove in posejati ta zemljišča z žitom. Kupovali so kmetje za svoje otroke hiše ali pa prezidali staro poslopje na novo, da je imelo lepše lice. Umljivo, da so taki kmetje zabredli v dolgov, posebno še potem, ko so se kmetije podražile. Pa upali so, da ostanejo žitne cene vse čase na taki višini. Ugodna žitna cena je ostala samo do leta 1860., potem pa se je začel miserere.

Prišla je železnica, ki je pripeljala tudi cenejšo moko z Ogrskega. Takoj je padla cena žitu; ajda in sirk na 3 gld., rž na 4 do 5 gld. in pšenica na 5 do 6 gld.; tudi cena živini je padla: 9centovske vole si dobil za 100 gld., za kravo 20 do 35 gld. Hiš zdaj nihče ni več kupoval. Tako daleč je prišlo, da kmet še obrestil za svoje dolgeve ni mogel več plačevati. To priliko so porabili odedruhi, ki so priskočili kmetu "na pomoč", zahtevali so 15, 20 do 25 gld. od sto. Brez milosti je pel boben in šle so kmetije ena za drugo. Na licitacijah ali dražbi je bilo tedaj urejeno tako: Če je naprimer kaka kmetija bila vredna 3000 gld. in je šla na dražbo, tako se je privikar moralo ponuditi in izplačati več kakor je bila vzklicena cena, na drugi licitaciji je šlo za vzkliceno ceno, tretji četrtkrat pa kolikor je kdo ponudil. Mnogokrat se je taka kmetija prodala za 800 do 1000 gld., brez oziroma na to, ali so bili upniki plačani ali ne. Prav dobro se še spominjam, da so na taki dražbi gradšč Moderndorf pod Tanzenbergom, ki je bil vreden najmanj 24 tisoč gld., prodali za 6000 gld.; kupil ga je upnik sam, ki je imel na posestvu 8000 gld. vknjiženega dolga in ker mu posestnik ni mogel plačevati obresti.

Ker kmetije niso mogle konkurirati z Ogrsko, so pušale svoje njive in nemar, posebno še, ko so morale posle boljše plačevati, da si je šlo v gospodarstvu vse slabše. K nesreči je še nastala l. 1866. vojna. Vojaki, ki so prišli iz vojne, so prinesli ves drug duh domov. Grofi in baroni so porabili to ugodno priliko in za mal denar nakupovali kmetstva posestva, zemljišča pa so spremenili v gozdove. Žalostno je bilo gledati na nekatere kmetije, kjer se je redilo prej kakih 20 do 30 glav goveje živine poleg par sto ovac; ko pa je dobil posestvo v roko grof, pa je zamrlo vse življenje v hiši in hlevih; lovec s svojim psom in s kozo, to je bilo vse v taki prej močniti kmetijski hiši.

Leto 1870. so nastopili socialni demokrati, in postrsil se je strankarski boj, ki se je bil že prej vnel. Premalo vem, da bi mogel opisati vse te politične boje.

Doživljal sem tudi leto 1914., ko je izbruhnila svetovna vojna, katero je ljudstvo že davno prerokovalo. Še sedaj ni konca te strašne vojne, in Bog ve, kdaj bo, jaz tistega časa gotovo ne bom doživel.

V sedanjih časih si ljudje veliko belijo glave, kaj bo z vojnimi posojilom. Brez potrebe, ker mi slim, da država gotovo ne bo tr-

Slika nam kaže Washingtona Bissella, profesorja v Great Barrington, Mass., ki je te dni praznoval svoj stoti rojstni dan.

M sli slovenskega dekleta.

Vsaka deklica goji že od zgodnjih mladosti skrito željo, postati nekega dne lepa in srečna nevesta. Nejasne in megleno so se te predstave v glavih nedoraslih deklic ali že obstojajo. Ko pa se tekem časa naseli še ljubezen v mlada srčeca, potem itak ni več druge misli in želje kot združitev z ljubljanim bitjem. To je naravni poklic ženske in za srečne štejem tiste, ki so jim že skrbni starši ugodili pot v primeren zakon. Med takimi sem bila tudi jaz. Nikdar nisem bila tako žalostna, kot na svatbi svoje zadnje sošolke. Vse druge so se že preje omožile, le jaz edina naj bi bila zaostala ptica! Pa si morda mislite, da nisem imela nikake prilike, postati nevesta. O ne, prilike je preveč, ali mogoče fanta, ki mi je bil zvest, takler je hodil križem sveta po Štajerskem in po Bosni, mi je ugrabila zapeljiva tučka, Dunajčanka. Izneverila je me in svojemu narodu, vkovala ga svoji despotični, veleniški volji.

Pa ni bila moja usoda izjemna ali posamezen slučaj. Koliko napela, da bi ljudstvo imelo škodo. Po letu 1848. so bile enake težave, samo da se ni reklo vojno posojilo, ampak obligacije. Vsak kmet, ki je imel kaj pod palecem, je moral vzeti eno ali več takih obligacij in zanje založiti precejšnjo svoto. Do katerega roka so bile izstavljene te obligacije, se ne spominjam več, pač pa se spominjam, da je hodilo po naših krajih vse polno agentov, ki so kupovali take obligacije. Po manjka denarja je bilo veliko in ravnjše je dal kmet obligacije z obično izgubo — dobil je zanj 20 do 30 gld. — kakor pa da bi hodilo toliko in toliko let v Celovec po tistih 5 gld. obresti. Torej se je tudi tukaj kmetu odiral.

Leto 1852. se je ustanovilo zavarovanje proti požaru. Kuhinje v kmetijskih hišah so bile tedaj še zelo priproste, navaden strop, dimnik pa je bil zbit samo iz desk. Kajpak, da požari v tistih časih niso bili redki. Imenovanega leta je prišla od vlade naredba, da morajo biti kuhinje obokane, dimnik pa iz opeke. Orožniki so pazili na to; da se je ta modra odredba tudi izvrševala. Gledali so tudi na to, da je imela vsaka hiša svojo lastno s svečo in da z drugo razsvetljavo ni smel nihče v hlev. Je bilo tudi nekaj dobrega. Sploh se mi zdi, da so tedaj strogo gledali na izvršitev danih odredb.

Spominjam se tudi, da so bile tedaj zemlje po krajcarju. V Celovecu noben pek ni bil varen, da pridejo ponoči gospodje od magistrata in tehtajo zemlje: 8 jih je moralo iti na funt; če so bile manjše, se je peku zasegla vsa zaloga, ki se je potem razdelila med mestne reveže. Tudi na mesarje se je strogo pazilo, da ni odirali ljudi.

ših deklic pač izgublja na ta način svoje žene in ne samo zapuščenega reva, ampak tudi domovna plaka za njimi kot za izgubljeni sinovi. Skusila sem torej vso neizmerno bolest mlade deklice, ki vidi vse svoje nade pokopane, k brezupno zre v bodočnost, kjer ne vidi drugega kot neskončno praznoto, zato pa tembolj pomilujem vse tiste revce, ki jim je vojska ugrabila žene. Večje reve so kot že poročene žene, ki so izgubile svoje soproge. Ali jim ni nikake pomoči? O pač, samo neumestne predhodke na stran! Glejte, vrnili so naši fantje, večina izmed njih še, hvala Bogu, s celimi udi; taki naj ne čakajo in naj ne odlašajo, ampak o prvi priliki naj se vkloni v sladki jarem zakona, vsaj takim je odprta vsaka hiša, kjer bivajo odrasle hčerke. Zamudili so vsled vojne itak celih pet let. Kolika škoda je to pri gospodarstvu! V strelskih jarkov so tožili in zdihovali: "O, zlata mladost, kje te mi zapravljamo?" Zdaj pa, ko se vrnilo pod udobni domači krov, se preradi udajajo pogubnemu brezdrlju, namesto da bi se pobirali za ustanovitve lastnega gospodarstva. Ej, vi neumni fantje, škoda dneva, škoda vsake ure, ki jo potratite v tuji službah ali praznem brezdrlju. Na noge, s pogumom se lotite kateregakoli podjetja, samo, da se postavite na lastne noge! Mladost vam naglo mine, in prilika zamujena, ne vrne se nobena.

Vrnili so se pa tudi taki, ki jim je vojna ugrabila cvetočo zdravje, pohabila ta ali oni ud in jih spremenila v pomilovanja vredne invalide. Kaj bodo počeli pa takoreveži? O, največjega sočutja se vredni, če bi jim sočutje plemenitih sre kaj pomagalo. Čutijo se iz občine in zaznamenovane. Če stopijo v družbo zdravih fantov sovstnikov, se tem bolj zavedajo svoje revščine in še žalostnejši se vračajo na svoj samostani dom. Glejte, zapuščenca dekleta, takih revežem posvetite svojo pozornost in sicer iz usmiljenja! Le nežne zamore tu deliti tolažbo, zamore vlivati nove upe v njihova od nesreče otrpnela srca. Ne bojte se, da bodo ljudje z zasmehom vračali vašo požrtovalnost, kadar boste stopile pred oltar s pohabljenim. Nasprotno, vsak dobromislilec človek vas bo blagovolal. Marsikatera izmed vas si je sama ustanovila lastno gospodarstvo, tako da lahko preživi tudi še moža, če je le količak še sposoben za kak netežko delo. Že pokojnina, ki jo dobiva invalid, se bo v roki spretno in varne gospodinje porazdelila, med tem ko v roki zapuščenega samca izgine kakor dim, ker ne zna gospodariti ne z denarjem ne z živili. Osobito ve dekleta, ki ste imele zanje še pred vojno kakim fantom, ki ste mu mogoče pridno polijale različne zavitke in mu celo dolgo dobo obetale večno zvestobo! Glejte, dase sedaj ne odvrčate od njega, če se je vrnil z nekoliko pohabljenimi udi. Velik in neodpušljiv bi bil vaš

greh! Ali se naj takemu revežu utrne vsaka tolažilna zvezda, ki mu je svetila na težki bolniški postelji, na operacijski mizi? Ali mu ne napolnite z obupom njegove duše, ali mu ne potisnete ve same beraško palice v roko? Velika je bila naloga našega kmečkega ženstva med vojno in rešilo jo je v splošno zadovoljnost. Velika pa je tudi njegova naloga po vojni: celiti rane, ki jih je vojna vsekala: to naj bo žensvu glavni cilj. Vsaka posamezna ženska zamore tu sodelovati. Če reši takega trpina ceste in beraške palice, bo tudi svoje lastno življenje olepšala in osrečila. Tem starejša ko bo, v tem večjo tolažbo ji bo njeno plemenito ravnanje. Kar je žena možu, to ne more biti sestra bratu, ne hči očetu. Če eno samo bitje reši in izpelje iz revščine in obupa, že ni zastonj živela. Nasprotno pa, kakšna žalostna usoda čaka takega trpina, če se mu odtuji še edino bitje, na katerega je zidal svoje nade. Minulo ga bo vsako veselje do dela, četudi bi bil še zmogel za kakršnokoli lažje delo. Udajal se bo pijači, in kadar mu umrjejo še skrbni starši in bo prepuščen samemu sebi, padal bo od stopnje do stopnje, dokler ne dospe na najžalostnejšo pot: pot prosjaka. A tudi življenje nezvestega dekleta ne bo srečno. V dolgih nočeh brez spanja ali v vznemirajočih sanjah bo videla pred seboj podobo zapuščenega reveža in dozdevalo se ji bo, da on grozeče dviga proti nji svojo palico in silila bo njegovo očitjanje: "Ti si kriva, ti si me pahnila v to brezno!"

Jadransko vprašanje v italijanski zbornici

Razprava o vnanji politiki se je glasom poročil v listih nadaljevala v seji italijanske zbornice. Poslanec Labriola je poudarjal glede jadranskega vprašanja, da ni nobenega, ki bi želel dobrih odnosov z Jugoslavlani in Grki, toda italijanski državni interes da bi bil zahteval, da se jim ne dovolijo koncesije, ki so v nevsakrjuju za načeloma polpolne italijanske varnosti na Jadranu. Poslanec Treves (socialist) je poudarjal: "Kar se tiče jadranskega vprašanja, je to vprašanje v temni zvezi z balkanskimi vprašanji. Tudi če se doseže sporazum z Jugoslavlji, se vprašanje ne bo rešilo. Treba je narediti konec trenju na Balkanu potom sporazuma med onimi narodki, ki se smatrajo za varne evropskih vlasti. Kar to vprašanje državno vprašanje od časa, ko se je priznal Italiji Trst; morala se je žrtovati tudi Reka zaradi koncesije, ki bi nastala, če bi Reka prišla v druge roke. Jadran ne more biti izključno italijanski, kakor bi ne mogel biti izključno jugoslovanski. Za rešitev jadranskega vprašanja ne zadostuje sporazum med Italijo in Jugoslavlji; treba se je vrniti k Mazzinijevi ideji balkanske zveze, ki bi obsegala tudi Carigrad. Tudi vzhodno vprašanje se ne more rešiti brez Rusije, čeravno se je boljše vladna odredila zahtevi po Carigradu in drugih morskih ožinah. Govoril je nato ministrski predsednik kateri je naglašal čudno postopanje nekaterih govornikov, ki so očitali vladi in njemu samemu stvari, na katere ni odgovoren, in so celo govorili o tajnih pogajanjih, ki da se vrše brez znanja parlamenta in zbornice. Pripomnil je, da se v nobeni državi s kaktrosobidi vladavino ne objavljajo poročila o pogajanjih, ki se niso zaključila. Toda govornik se hoče tudi sedaj pokriti volji zbornice in bo zato odgovoril tako, dabo zbornica obveščena o vseh vprašanjih, o katerih se je razpravljalo v San Remu. Ugotavlja med tem, da ni razen socialistov noben govornik začrtal dolga protiprograma proti sedanjemu vladnemu programu, kar ložišče opozicije, ko se bo razpravljalo o notranji politiki. Kar se tiče konference v San Remu, odklanja neodločnejše očitjanje, da je slepo sledil angleškemu ministru, kakemu predsedniku.

Kar se tiče jadranskega vprašanja, s potrebnimi pridržki bo razložil točno stanje stvari. Dne 26. aprila je izjavil določno na konferenci, da je namen italijanske vlade, priti do rešitve; ker pa se ni dosegel oni sporazum z Jugoslavlji, za katerega je kljub vsem ironijam in kritikam z vsem srenjem deloval, je predložil konferenci drugo rešitev, in sicer ali izvršitev

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVljena
5. JULIJA 1908INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN PEKEC, 4459 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJDIGA, Box 33, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4964 Wash. St., Denver, Colo.
Zapiskar: ROBERT ROBLECK, Sta. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSEF VIDETIC, 4485, Logan St., Denver, Colo.
Zaupnik: FRANK ZAITZ, 614 W. Constat St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 734 Moffat Ave.
MIHAEL KAPSOCH, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POROČNI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOČHEVAR, 1206 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOČMAN, 1203 Mahen Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAR, 500-501 — 45 Ave., Denver, Colo.

ZDruževalni ODBOR:

Predsednik: FRANK BOYTZ, RR. 2, Box 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 230, Ely, Minn.
PETER GSEHILL, 4464 Wash. St., Denver, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 52 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse članarne nakaznice in vse uradne stvari so pošiljati na gl. tajnika, pritožbe na predsednika gl. nadzornega odbora, prošnje anđev pa na predsednika glavnega poročnega odbora.

IMENIK URAĐNIKOV KRAJEVNIH DRUŠTEV.

Št. 1. — Predsednik Adolph Anzieheck; tajnik: John Staresinich, 4576 Logan St.; blagajnik: John Cesar. Društvo zbornoje vsaki tretji ponedeljek v Domu Slovenskih Društev, 4468 Washington St. — Vsi v Denver, Colo.

Št. 3. — Predsednik Anton Koehevar; tajnik: John Germ, 734 Moffat St.; blagajnik: John Koehevar. Seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani društva Sv. Jožefa. — Vsi v Pueblo, Colo.

Št. 4. — Predsednik: Frank Kastelic; tajnik: Frank Mismash, Box 12; blagajnik: Dan Radatovich. Seje se vrše vsakega 10. v mesecu. — Vsi v Midvale, Utah.

Št. 5. — Predsednik: Frank Mohar; tajnik: Joseph Ponikvar, 610 W. 2nd St.; blagajnik: Frank Zaitz. Seje se vrše vsakega 10. v mesecu v lastni dvorani, na 527 Elm St. — Vsi v Leadville, Colo.

Št. 6. — Predsednik: Joseph Kapsch; tajnik: Mike Kapsch, 508 N. Spruce St.; blagajnik: Paul Strek. Seje se vrše vsakega 10. v mesecu v Slovenskem Domu. Vsi v Colorado Spring, Colo.

Št. 7. — Predsednik: Mary Lesar; tajnica: Mary Prijatelj, 4574 Logan St.; blagajnica: Frances Baudek. Seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Domu Slovenskih Društev. Vsi v Denver, Colo.

Št. 8. — Predsednik: Peter Medosh; tajnik: Joe Bohorich, 4. 4. No. 8; blagajnik: Joe Bohorich. Seje se vrše vsakega 16. v mesecu. — Vsi v Mulberry, Kans.

Št. 9. — Predsednik: Anton Strajner; tajnik: Frank Kocjan, Prospect Heights; blagajnik: John Logan. Seje se vrše vsakega 12. v mesecu. — Vsi v Canon City, Colo.

Št. 10. — Predsednik: Peter Goshell; tajnik: Frank Oražen, Box 622; blagajnik: Frank Mehle. — Vsi v Victor, Colo.

Št. 11. — Predsednik: Frank Bek; tajnik: Joe Blatnik, Box 257; blagajnik: John Meršek. Društvo zbornoje vsakega 14. v mesecu. — Vsi v Rokvalle, Colo.

Št. 12. — Predsednik: Ludvig Mihelich; tajnik: Anton Sever,

Box 53; blagajnik: Andrej Fijačko. Seje se vrše vsakega 15. v mesecu. — Vsi v Clear Creek, Utah.

Št. 13. — Predsednik: Frank Trlep; tajnik: Anton Lesjak, Bx 118; blagajnik: Anton Lesjak. Seje se vrše vsakega 14. v mesecu. — Vsi v Frontenac, Kans.

Št. 14. — Predsednik: Marko Petrich; tajnik: Joseph Kopavnik, Box 1601; blagajnik: Joe Brodnik. — Vsi v Standardville, Utah.

Št. 15. — Predsednik: Peter Predovich; tajnik: Frank Pance, R. R. 1, Box 43; blagajnik: Nick Balich. — Vsi v Bingham Canyon, Utah.

Št. 16. — Predsednik: Louis Lovšin; tajnica: Anna Snedec, 819 E. B. St.; blagajnik: Anton Rupar. Seje se vrše vsako prvo in drugo nedeljo v mesecu. — Vsi v Pueblo, Colo.

Št. 17. — Predsednik: Mike Jurcich; tajnik: Anton Mohar; blagajnik: Somas Salmo. Seje se vrše vsakega 14. v mesecu. — Vsi v Friderick, Colo.

Št. 19. — Predsednik: John Janzeich; tajnik: Anton Menein; blagajnik: Frank Okoren. — Vsi v Denver, Colo.

Št. 20. — Predsednica: Frances Miklich; tajnica: Frances Ponikvar, 610 W. 2nd St.; blagajnica: Anie Tezak. — V se v Leadville, Colo.

Št. 21. — Predsednik: John Zajc; tajnik: Matt Polajner, Box 289; blagajnik: Math Ogrine. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu. — Vsi v Ely, Minn.

Št. 22. — Predsednik: John Rebolj; tajnik: Nick Brozovich, Bx 28; blagajnik: (?) Vsi v Toole, Utah.

Št. 23. — Predsednik: Louis Mežnar; tajnik: Frank Avpieh, 2558 E. 75th St.; blagajnik: Fr. Poje. Seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu. — Vsi v Clevelandu, O.

Št. 24. — Predsednik: Frank Muhich; tajnica: Frances Sajin, Box 171; blagajnik: Fr. Jenko. Vsi v Salida, Colo.

Št. 25. — Predsednik: John Podbovšek; tajnik: Joe Alich, Bx 617; blagajnik: Anton Volčič. Seje se vrše vsakega 14. v mesecu. — Vsi v Wilburton, Okla.

HAZNANILLO.

Tem potom se naznanja članom društva sv. Janeza Nep. štev. 11 ZSZ, v Rockvale, Colo., da se vrdele, pri izvršitvi londonske pogodbe, obvezi, ki se je lojalno priznala To je dejstvo, katerega važnost bo zbornica znala ceniti.

Glede morebitne izvršitve spomenice se je priznalo, da bi naša zahteva po nekaterih neobhodno potrebnih spremembah mogla tvoriti predmet primernih pogajanj. Priznala se nam je torej možnost izbire med dvema rešitvama: londonsko pogodbo ali spomenico od 9. decembra. Med tem je prišel italijanski vladni iz Pariza predlog predsednika jugoslovanske delegacije, naj mislim o primernosti vpostavitve neposrednih pogajanj za sporazum. Govornik je smatral da se v dobro ugleda Italije in zanjameje miru miru ne more odkloniti ta predlog. Valed tega so

se zopet začela neposredna pogajanja. Pripomnil je, da bi bil, zahtevajo izvršitev londonske pogodbe, moral opustiti zanimanje za usodo Reke, za katero se je zanimal mnogo bolj nego oni, ki se kažejo javnosti kot prvoboritelji za reško stvar.

Govornik je nato govoril o rušakem, nemškem in kolonialnem vprašanju.

ANŽE PITOVI ALI ZAVZEJTE SE BASTILE.

prvi Aleksander Dumas, II

82

(Nadaljevanje.)

— Gospod Gilbert, — je vzkliknil kralj, zelo nevoljno.
— No, kaj?
— Ej, gospod Gilbert, ki mi je hotel dati dober svet, se bo v tem slučaju pomisljal.
— Zakaj? — je vprašala kraljica.
— Ker boste vi tukaj, madama.
Gilbert je napravil neko čudno kretnjo, kateri je pripisovala kraljica veliko važnost.
— V kakšnem oziru, — je rekla, — bi se izpostavil gospod Gilbert nevarnosti, da se mi zameri, če govorim po svojem prepričanju?
— To je lahko razumeti, je — odvrnil kralj. — Vi imate svojo lastno politiko. Ni vedno taka kot je naša in tako....
— Mislite reči s tem, da se gospod Gilbert v svojih nazorih zelo razlikuje od mene?
— Po nazorih, katere pozna vaše veličanstvo, — je rekel Gilbert, — ni nič drugega mogoče. Zagotavljam pa vašemu veličanstvu, da bom dal izraza resnici tudi v navzočnosti obeh.
— To je že rekaj, — je rekla Marija Antonijeta.
— Resnica je vedno dobra stvar, — je zamrmral Ludovik XVI.
— Kadar je koristna? — je vprašal Gilbert.
— Tudi tedaj, kadar ima dober namen, — je rekla kraljica.
— Kar se tiče tega, ne bom dvomila o tem. Če boste pametna, madama, boste dala doktorju popolno svobodo besede, katero v sedanjem času zelo potrebujemo.
— Gospod, — je rekel Gilbert, — ker vem, da hoče čuti njeno veličanstvo resnico in ker vem, da je njen dosti močan, da se te resnice ne boji, potem bom rajše govoril pred obema veličanstvoma.
— Gospod, — je rekla kraljica, — prosim vas zato.
— Jaz imam zaupanje v modrost vašega veličanstva, — je rekel Gilbert, ki se je priklonil pred kraljico. — Gre namreč za srečo in slavo njegovega veličanstva, kralja.
— Prav imate, če imate zaupanje, — je odvrnila kraljica.
— Prienite, gospod moj.
— Vse to je zelo lepo, — je rekel kralj, ki je postal po svoji stari navadi zelo trmoglav, — a vprašanje je zelo delikatne narave, da bo nadležno zame.
Kraljica se ni mogla izogniti nestrpnosti. Vstala je, sedla zopet ter pri tem potapljala svojega mrzlega, prevdarnega duha v onega Gilberta.
Ko je Ludovik XVI. videl, da mu ni ostalo nobeno druge sredstvo, kako ulti rednim in izvanrednim mukam, je sedel s težkim vzdihom na naslonjačo nasproti.
— Za kaj pa gre? — je vprašala kraljica, potem ko se je inatiralo take vrste zborovanje.
Gilbert se je zadnjikrat ozrl v kralja, kot da ga hoče prositi za dovoljenje, da sme govoriti brez pridržka.
— Le naprej, gospod, če hoče kraljica tako, — je rekel Ludovik XVI.
— Dobro torej, madama, — je rekel doktor, — s par besedami hočem vašemu veličanstvu obrazložiti namen svojega zgodnjega obiska v Versailles. Prišel sem, da svetujem njegovemu veličanstvu, naj se poda v Pariz.
Iskra, ki bi padla med štiristo stotov smodnika, ki so bili nagromadeni pod mestno hišo, bi ne mogel proizvesti take eksplozije kot so povzročile te besede v sreči kraljice.
— Kralj v Pariz? Kralj!
In pri tem je zakričala tako grozno, da se je Ludovik XVI. nehote stresel.
— Tukaj imate, — je rekel kralj ter se obrnil proti Gilbertu. — Ali vam nisem rekel tega?
— Kralj, — je nadaljevala Marija Antonijeta, — kralj naj se poda v mesto, ki se je uprl! Kralj med te vile in kose. Kralj med te ljudi, ki so posekali Švicarje ter pomorili gospoda de Launay in de Flesselles. Kralj naj koraka preko trga pred mestno hišo v krvi onih, ki so ga branili!... Gospod moj, vi morate biti blazen, če govorite tako. Vi morate biti blazen.
Gilbert je povedal oči kot človek, katerega zadržuje respekt. Odgovoril pa ni nobene besede.
Ginjen v globini svoje duše se je zvijal kralj na svojem stolu sem in tja kot človek, ki je padel v roke inkvizitorjem.
— Ali je to mogoče, — je nadaljevala kraljica, — da je našla taka ideja mesta v pametni glavi ter v sreči francoskega moža? Vi torej ne veste, gospod moj, da govorite s potomcem svetlega Ludovika in z unukom Ludovika XIV.?
Kralj je pri tem udaril z nogo ob tla.
— Za enkrat še ne mislim, — je nadaljevala kraljica, — da hočete kralja oropati pomoči njegovih gard in armade; hočete pa ga spraviti iz njegove palače, ki je trnjava ter ga izročiti v roke njegovih majbolj ostrih sovražnikov. Saj menda vendar ne želite, da bi dali kralja umoriti, gospod Gilbert?
— Če bi mogel misliti, da me smatra vaše veličanstvo le za trenutek zmožnim takega izdajstva, potem bi ne bil blaznež, temveč podlež prve vrste. Hvala Bogu, da tega ne vrjamate, prav tako kot jaz ne. Kralju sem dal ta svet, ker ga smatram za dobrega ter boljšega kot je vsak drugi.
Kraljica je tako trdno stisnila svoje prste na prsih, da je zakrpal batist.
Kralj je napravil lahko kretnjo nestrpnosti.
— Za božjo voljo, — je rekel, — Poslušajte ga, madama. Še vedno bo čas reči ne potem, ko ga boste čula.
— Kralj ima prav, madama, — je rekel Gilbert. — Kar imam povedati vašemu veličanstvu, tega še ne veste. Vi še vedno mislite, da se nahajate sredi armade, ki vam je udana ter pripravljena umreti za vas. To je zmotno. Med francoskimi polki jih več kot polovica kuje zarote z možmi revolucionarnih principijev.
— Gospod moj, — je vzkliknila kraljica, — pazite se, vi žalite armado!
— Prav nasprotno, madama, — je odvrnil Gilbert, — jaz jo hvalim. Človek lahko spoštuje svojega kralja ter mu je udan, a pri tem lahko obenem ljubi svojo domovino ter je udan prostosti.
Kraljica je vrgla na Gilberta pogled, ki je bil sličen plameče-mu blisk.
— Gospod moj, — je rekla, — Ta govor....
— Da, ta govor vas žali, madama, jaz razumem to. Najbrž ga vaše veličanstvo privikrat čuje.
— Se bo pač treba temu privaditi, — je mrmral Ludovik XVI. z onim vojniškim razumom, ki je predstavljal njegovo glavno moč.
— Nikdar, — je vzkliknila Marija Antonijeta — nikdar.
— Čujte, vendar, — je rekel kralj. — Mislim, da je to, kar pravi doktor, povsem pametno.

Kraljica se je sešla, a se tresla pri tem po celem životu. Gilbert pa je nadaljeval:

— Rekel sem, madama, da sem videl Pariz, a vi niste videli niti Versaillesa. Ali veste, kaj počne Pariz v tem trenutku?
— Ne, — je odvrnil kralj nemirno.
— Menda ne bo drugič zavzel Bastile, — je rekla kraljica zaničljivo.
— Gotovo ne, madama, — je odvrnil Gilbert, — a Pariz ve, da je kajti še neko nadaljno trdnjavo med narodom in njegovim kraljem. Pariz hoče odposlati semkaj odposlanece dvajsetih okrajev, iz katerih je sestavljen.

(Dalje prihodnjači.)

Narodno predstavništvo Za jugoslovanske ujetnike

Petnajst mesecev je delovalo ali nedelovalo narodno predstavništvo in narodni predstavniki sami so se vpraševali. Kaj smo dovršili v tej dobi? V predstavništvu samem kakor v celem narodu je dozorelo prepričanje, da je že skrajni čas, da začasni parlament zaključi svojo dobo in prepusti parlamentarno delo rednemu parlamentu. Toda za to je treba volivnega reda. Javnost se je pikro norčevala iz začasnega parlamenta, prikrito je pa bilo, da so med parlamentarci samimi padale na začasni parlament še pikrejšje obsodbe, pač pa pametnejše, kakor jih slišimo dan na dan od enodnevnih modrijansov, ki se jim zdijo prostiškavo zabavljanje nenadkriljiva modrost.

Naloga ministrov za konstitucijo je bila, da po svojih strokovnjakih izdelajo volivni zakon in ga predlože parlamentu. Če tega niso do zadnjega izvršili in tako že s tega stališča onemogočil volitve za redni parlament, niso jo oni za to odgovorni! Predstavništvo tudi pod prvo koncentracijsko vlado ni bilo vedno sklepčno in ni ne dvomimo, da bi enakih razmrah prav nič drugače ne bilo s parlamentom, ki bi ga dičil priimek "redni". Težavne stanovanjske ramere so pač zahtevale od vsakega precej samozatejevanja. Pa to je postranska stvar! Iz novostvorjene države so se sestali zastopniki, ki so morali zanje povsem nove razmere šele spoznavati in se v nje uživati. Kdo je mogel zahtevati od vlade, ki je ministrstva začela šele urjaviti, da v vsej naglici predloži zbornice razne zakonske predloge, ko ministrstva niso zmogli izvršiti vsakdanjih poslov redno izvrševati in je vladi nedostajalo strokovnjakov, ki jih v naši državi ni bilo v taki obliči na razpolago, kakor n. pr. med Čehi? Poslovnik je vrh tega zastarel in ko je zbornica napravila novega, ni več prišel na dnevni red. Z ustanovitvijo Demokratske zajednice je prišlo v parlament razcepjenost. Nobena zbornica na svetu nima za sklepčnost zbornice določene tako visokega števila navzočih poslancev, kakor poslovnik stare srbske skupščine. Zato je mnogo poslancev odhajalo, čeč da imajo doma važnejše opravke, kakor ubijati v Belgradu dragocene čase.

Ni pa resnica, da narodno predstavništvo, oziroma posamezni predstavniki niso nič delali. Poznavatelj parlamentarizma sploh ne bi parlamenta sodil po obliči zakonov, ki jih parlament sklepa, marveč po kakovosti in zrelosti. Ko je prišel čas, da bi parlament mogel z vsi opravičenostjo zahtevati od vlade važnih zakonov, predlog, je nastalo v njem razcepjenost, ki je onemogočala delovanje parlamenta, ker sta bili vsakokratna opozicija in vladna stranka prilično enako močni, kvorum pa aprivisok. V takem slučaju se parlamentu razpuste in odredijo nove volitve. V našem slučaju to ni šlo, ker ni bilo še v parlamentu predloženega in sprejetnega volivnega reda, kar je pa v državi, ki še ni utrujena in nima še ustave, nevarna stvar. Zaradi velik greh nad parlamentom je pa bila demokratska obstrukcija in poznejše frivočno igranje s sklicavanjem zbornicnih sej, za katere se je vedelo, da ne bodo vsled abstinence demokratskih in socialističnih poslancev sklepne. Zaradi tega greha je parlament mnogo časa, to je bila popolnoma brezplodna doba in tedaj so delavljni poslanci zahtevali od predsednika parlamenta, da odtegne takim poslancem dižete, česar pa ni maral izvršiti. Kedor v zabavljanju generalizma, dela krivice, ker dela odgovorne za neuspehe tudi tiste, ki neuspehov niso zakrivali. To diži po demagogstvu in tudi to je bilo treba enkrat pribiti. Politični pustolovec se radi poslužujejo takega agitacijskega sredstva, ker so nezmožni, da bi s pozitivnim delom pridobili zaželjeni politični ugled. Tudi njim ne bi bilo na škodo, ako bi jih Sv.

Poslanec dr. Hohnjec, je v zavedi jugoslovanskih vojnihi ujetnikov, zlasti onih v Rusiji, poslal ministrskemu predsedniku naslednje pismo:

Gospod minister!

Teško je breme vojnega ujetništva. Čim dalje se mora nositi, tem bolj postajaneznosno. Up na rešitev, ki ga je iz početka lajšal, je pojejal in padal, čim bolj so se množili dnevi suženjstva. Komur pa so ti dnevi narastli v dobi 4, 5, 6 let, ali je čudo, da je zavlada nad njim moreča brezupnost?

"Pozabljeni smo, izgubljeni sili. Ah, dolga, težka, izgubljena leta, mladost ubita, križana v tujini!"

Taki in slični pretresljivi, klici donijo k nam iz daljne Rusije.

Na stotine in tisoče jih je sinov naše jugoslovanske domovine, ki še vedno ječijo v sponah vojnega ujetništva. Broj vojnih ujetnikov iz nekdanje avstro-ogrške monarhije, koji se še vedno nahajajo v Rusiji, se ceni na več stotisoč: v sovjetski Rusiji jih je 100.000, v Turkestanu 30.000, v južni Rusiji 25.000, v Zahodni Sibiriji jih je 90.000, v Vzhod. Sibiriji 35.000, v primorski pokrajini 11.000 itd. Koliko tisoč Jugoslovancev je med temi stotisoči?

Vlada našega kraljevstva ni bila brezbržna za usodo vojnih ujetnikov. Večkrat sem imel priliko opozoriti kompetentne činitelje na to, kar bi se dalo in tudi moralo storiti za osvoboditev jugoslovanskih ujetnikov. Vlada je že storila mnogotere korgke za osvoboditev sinov jugoslovanske domovine iz italijanskega ujetništva. Vedno pa še moram čakati na obljubljeni odgovor o broju Jugoslovancev, 1. ki so prišli v italijansko ujetništvo, 2. ki so se že vrnili iz italij. ujetništva, 3. ki se še zdaj nahajajo kot ujetniki v Italiji.

Nujno opozarjam našo vlado na uboge jugoslovanske ujetnike v Rusiji. Čehoslovaška, Nemčija in Avstrija so podvezle energične in uspešne korake za osvoboditev svojih državljanov iz ruskega ujetništva. Za pokritje stroškov za transport ujetnikov so postavile v svoj budget precejšnje svote. Tako na pr. Avstrija vsoto 200 milijonov kron. Saj stane že transport na ladji za posameznega moža okoli 180 dolarjev. Pri tako človekoljubni akciji, kakor je osvobodjenje vojnih ujetnikov, ne bi smela štediti z denarjem ne država, pa imoviti zasebniki ne, zlasti ne denarni zavodi in dobrodelnici društva.

Zadnji čas je Zveza narodov začela poseljno pažnjo in skrb obratiti vprašanju vojnih ujetnikov v Rusiji. V tem oziru je slovečemu Norvežanu Nansenu poverila nalogo, da posreduje med zastopniki ruske, nemške in avstrijske vlade za rešitev nemških in avstrijskih ujetnikov. Dolžnost naše vlade je, da Zvezo narov zainteresira za usodo in osvobodjenje naših jugoslovanskih ujetnikov. Naj ne bo Jugoslovanci zopet zadnji, ki bo rešen ujetniških spon.

Prosim g. ministra, da pripravi vsa sredstva ter izvrši vse korake, da bo kakor najprej mogoče ura osvobodjenja prišla tudi za bedne jugoslovanske ujetnike v Rusiji.

Duh razsvetlil, kakor tudi iste, ki brezplodno zabavljanje s slastjo požirajo in čakajo nanj, kakor gladien psiček pod mizo na kost?

Za nos stoji to, da je vsak, tudi najslabši parlament boljji, kakor nobeden, da izvršuje kontrolo nad vlado. In to je narodno predstavništvo vršilo, dokler mu tega niso onemogočili razdirajoči elementi v parlamentu, ki jim je bilo strankarstvo več nego parlament. Pomagali so jim pa pri tem krivičavi zabavljači, ki so se pa ob neurečni valutni reformi vendarle bolje reševati tako važno stvar z zabavljanjem parlamentom kakor brez njega. Sunt certi denique fines! "Slovenec."

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

BELEDERE 12. julija
PES. WILSON 27. julija

Potom tiskov, izdanih za vas kraje v Jugoslaviji in Srbiji

Raskolne usodnosti prvega, drugega in tretjega razreda

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHILPS BROTHERS & CO.

Passenger Department
4 West Street New York

Železniške zveze.

Pregovori med nemško železničarsko delegacijo in francosko komisijo pod predsedstvom načelnika gospodarskega oddelka ministrstva za zunanje posle Seydoux, so dovedli do naslednjih uspehov: 1. Železniška zveza Pariz—Varšava bo razdeljena po eni strani na vlak iz Pariza na Ostende čez Koeln in po drugi strani na vlak v Prago, Varšavo in na Dunaj. To velja od danes naprej. 2. Prišlo je do sporazuma s francosko družbo severnih železnic, po katerem bodo vozili direktni vozovi v Frankfurt in čez Prago v Varšavo in končno v Monakovo z eventualno zvezo na Dunaj in dalje. 3. Sporazum s pariško družbo severnih železnic in z belgijsko železničarsko družbo glede uvedbe direktnih vozov vseh razredov kakor tudi spalnih vozov v Berlin in eventualno v Varšavo. V kratkem bo v Kehl uvoza konferenca, ki bo obravnavala podrobnosti uvedbe vlakov.

Peter Gincr,

znani zastopnik čeških centralizmov v dunajskem parlamentu, je obhajal sedemdesetletnico svojega rojstva. Gincer je po pokličen rudar in je vedno zastopal tešenske rudarje v parlamentu. Je eden prvih pionirjev socializma v Čehoslovaški.

Kje se nahajajo moj oče JAKOB KOK? Doma so iz Vranskega na Štajerskem in v Ameriki bivajo že okoli 16 let. Od začetka so bili v Frantencu, Kansas, in okoli 6 let, od tedaj pa ni več slišati o njih, tako da ne vem, so-li še živi ali mrtvi. Jaz mlajši sin bi se rad šel rokodelstva učiti, pa pri tej sedanjosti draginji ne zmorejo moja mati, ki so jih oče v pomanjkanju pustili in se potem ne več spomnili na nas, da bi nama vsaj potrebno obleko napravili. Seve je težavno za našo mater, ker je starejši brat bolj bolehen. Oče so stari 49 let, srednje postave, rujava in okroglega okraza ter so bili pri Avstrijsko-Slovenskem Bol. Podp. Društvu v Frontenacu, Kansas, in pri društvu sv. Barbare ravnotam. Prosim o enjene rojake in društvenike širum Amerike, če bi bilo katerega kaj znano o mojem očetu, da bi blagovolil naznaniti na naslov: Elizabeta Kok, Tešova, pošta Vransko pri Celju, Slovenija, Jugoslavija. (22-23-6)

Kje sta moj brat MIKO ZELKO, ali kakor ga tu kličejo Nick Selko, doma iz vasi Griblje pri Črnomlju, in JOHN SKUBE, doma iz vasi Gorenjce, fara Adlešiče. Prvi je v Združenih državah že 30 let in drugi pa 26. Prvi je bil nekje na Ely Minn., drugi pa v St. Louisu, Mo., in potem v Kansas City, Kansas. Prosim rojake, če kdo ve, da mi poroča, ali naj se pa sama oglašita na: Jurij Zelko, Griblje št. 1, pošta Gradac pri Črnomlju, Slovenija, Jugoslavija. (21-23-6)

Rad bi izvedel za naslov FRANC JUGA, podomače Doberškov iz Križev vasi, Studenice, Štajersko. Pred vojno se je nahajal v Belgium, Wiā, pred nekaj časom pa v Clevelandu, Ohio. Ako kateri cenjenih čitateljev zna njegov naslov, ga prosim, da mi ga pošlje, za kar mu bom prav hvaležen, v slučaju pa, da sam čita te vrstice, želim, da se mi nemudoma javi, ker poročati mu imam nekaj novic, tikajoučih se njegovega doma v Jugoslaviji. — Frank Černik, Box 8, Grafton, Wis. (19-25-6)

NAPRODAJ ZEMLJIŠČE

Kupil sem več sto akrov dobre zemlje in prodajam akor po \$34. Kdor se zanima, naj mi piše. — O. Miklautz, R. 3, Box 65, Thorpe, Wis.

\$10.00 NAGRADE

onemu, ki mi naznani, če je LOUIS IZERSEK, ki ga je poznati po 3 palce dolgi brazgotini nad levim ušesom, na desni roki pa po sredini, ki je širši kot drugi prst. Nahajal se je v Barbertonu, Ohio, in potem je bil vojak. Išcem ga radi nekaj njegovega, zato naj hitro poroča, kdor ve kaj o njem. — Matevž Železnik, 809 Wooster Ave., Barberton, Ohio. (21-22-6)

ŽENITNA PONUDBA

Vdovec, star 36 let, se želi seznaniti s Slovenko ne več kot 35 let staro v svrhu ženitve. Zahteva, da je skrbna gospodinja in dobra mati, ki želi svoj dom. Ima dva otroka, punčka stara 4 leta in fant pa 17 mesecev. Tajnost jamčena. Pišite na: Peter Hodnik, 1615 Ridge Ave., Braddock, Pa. (21-23-6)

POZOR, ROJAKI!

Kdo kaj ve o JAKOBU VIDGOJ? Pred 10. leti se je nahajal v Allegheny County, Pa., kjer je bil baže radi nekega pregrška prijet in obsojen na 3 do 5 let zapora. Doma je iz vasi Zagri pri Litiji. Kdor kaj ve o njem, naj poroča uredništvu tega lista.

Rad bi izvedel za svojega prijatelja FRANKA MELVIC. Pred dvema letoma in pol sva bila skupaj v Dietz, Wyo. Kateri rojakov ve za njegov naslov, naj mi ga blagovolil naznaniti, za kar bom zelo hvaležen, ako pa sam čita ta oglas, naj se javi na naslov: Frank Drenar, 602 South Monroe St., West Frankfort, Illinois. (18-22-6)

Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah. Vsejal pilula MIDY. Varnost se ponaredi. Na prodaj v vsaki lekarni.

SUHO GROZDJE

Importirano iz starega kraja 22 centov funt. Boks 50 funtov \$11.00. Posebne cene na veliko. BALKAN IMPORTING CO. 61-53 Cherry Street New York, N. Y. Z naročilom pošljite \$3. v naprej.

Doctor KOLER. Edini slovenski govoreči zdravnik, specializist možnih bolezni. 638 PENN AVE. Pittsburgh, Pa. Jaz ozdravim zastrupljene krvi, bolezni mehurja, kilo, trganje, bolečine, otekline, srbečice in druge bolezni, ki nastanejo vled nečiste krvi.

GEORGE WALETICH,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda in izdajati pravoveljevna potrdila. Prosim rojake, da mi gredo na roke in ga priporočamo. Za naklonjenost se vam že vnaprej zahvaljujemo. Upravištvo Glas Naroda.

PLAČAJTE, KO BOSTE ZDRAVI.

Take ponudbe vam ne nudi noben drugi zdravnik. Jaz imam toliko zaupanja v svoj uspeh in sposobnost, da vas morem ozdraviti, da za svoje prizadevanje pri vašem zdravljenju ne zahtevam niti centa vnaprej. Plačajte za moje uslugo, ko boste zdravi. Jaz sem najstarejši specializist v Pittsburghu, s 40 letno prakso. K meni prihajajo ljudje od blizu in daleč, da jih hitro ozdravim. Govoril se slovensko. Dr. B. F. MULLIN, specializist. 411 FOURTH AVE., 2 nadstropje. PITTSBURGH. Pazite na šte. 411 četrta Ave. PENNA.

Veliko zmanjšanje cen

Grozdu! Grozdu! Grozdu!

Suho, importirano iz starega kraja. Najboljše vrste 100 funtov \$24.00. druga vrsta 100 funtov \$21.00. MOŠT, svežega grozdu 51 gal \$62.50. MOŠT, svežega grozdu 26 gal \$46. Zdravilno vino Ferro China 12 steklenice \$18.00. Naročite, dokler je čas, ker so vse cene veljavne le za kratke čas. Posebna cena na debele. Denar se pošlje v priporočenem pismu ali po Money Order. S. KUCICH. Dalmatian Cal. Grapes Co. 66 CORTLANDT STREET NEW YORK CITY

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKI GOVOREČI ZDRAVNIK

SPECIALIST MOŽNIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in koš smam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spozna ti vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju možkih bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moška akri pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlazajte, ampak priditi čimpreje. Jaz ozdravim zastrupljene kri, mazulje in tise po točeni, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kožah, stare rane, živčne bolezni, celobolni v mehurju, ledcah, jetrah in ledcu, rvanica, revmatizem, katar, zlate žile, zaduha žila. Uradne ure so: V pondeljek, sredo in petek od 9. ure jutraj do 5. popoldne. V torek, četrtek in sobota od 2. ure jutraj do 5. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDEJTE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV. Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Neke drugi zdravnik rabijo tolažilo, da vas razumajo. Jaz znam brvati in iz starega kraja, zato vas lahko ozdravim, kar vas razume.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA". NAJ-VRUJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.